

Θέματα Αναπηρίας

04

Νέοι / Νέες με Αναπηρία
Καθημερινές Προκλήσεις για Ισότητα

10

3η Δεκέμβρη 2010 - Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία
Πανελλαδικό Παν-αναπηρικό Συλλαλητήριο για την άρση
των επώδυνων μέτρων εν ονόματι του δημοσίου χρέους

14

Στέλιος Μάινας: «Είμαστε λαός
που κλείνει τα μάτια και τα αυτιά»

Αφιέρωμα:

2010 - Ευρωπαϊκό Έτος για την
καταπολέμηση της φτώχειας
& του κοινωνικού αποκλεισμού

Σχέδιο Δράσης: «Διαδρομές
Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων
με Αναπηρία στο Βόρειο Αιγαίο»

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία
Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
ΚΕΜΠ.ΑΘ.
4702

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ: 2021 ΚΕΜΠ.ΑΘ.
ΚΩΔΙΚΟΣ: 3411

Εποχικό Ενδιάμενο

Ταυτότητα

Ιδιοκτησία:

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία - Ε.Σ.Α.μεΑ.

Εκδότης:

Βαρδακαστάνης Γιάννης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Διευθύντρια:

Χατζηπέτρου Ανθή

Αρχισυντάκτρια:

Θεωνά Άννα

Σελιδοποίηση - Διαχωρισμοί - Φιλμς:
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ (210 6006430-1)

Εκτύπωση:

ΔΕΣΜΟΣ (210 6644156)

τεύχος 22
Αύγουστος
Σεπτέμβριος
Οκτώβριος
ΑΘΗΝΑ 2010

Editorial	03
Ανάπτυξη: Νέοι / Νέες με Αναπηρία - Καθημερινές Προκλήσεις για Ισότητα	04
Θέσεις: 3η Δεκέμβρη 2010 - Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία Πανελλήνια Παν-αναπηρικό Συλληλαπτήριο για την άρση των επώδυνων μέτρων εν ονόματι του δημοσίου χρέους	10
Βήμα: Τέχνη και Αναπηρία	12
Συνέντευξη: Στέλιος Μάινας: «Είμαστε λιαός που κλείνει τα μάτια και τα αυτιά»	14
Αφιέρωμα: «2010 - Ευρωπαϊκό Έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας & του κοινωνικού αποκλεισμού» Σχέδιο Δράσης: «Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία στο Βόρειο Αιγαίο»	17
Παρουσίαση: Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία του ΟΗΕ: Το Άρθρο 24 «Εκπαίδευση» (Μέρος Β')	23
Ευρωπαϊκά - Διεθνή Αξιολόγηση της Εφαρμογή αριθ. 1107/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα όταν ταξιδεύουν αεροπορικώς	26
Ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	29
Η Ε.Σ.Α.μεΑ. παρεμβαίνει, προτείνει, διεκδικεί...	30
Εκδόσεις: MICHAEL OLIVER: Αναπηρία και Πολιτική	39

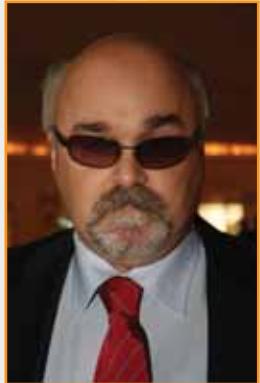
Γραφεία Ε.Σ.Α.μεΑ.:

Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα
Τηλ. 210 - 9949837
Fax: 210 - 5238967
E-mail: esaea@otenet.gr
<http://www.esaea.gr>

Εκδίδεται σε 7.500 αντίτυπα και διανέμεται δωρεάν.

Σε περίπτωση αναδημοσίευσης παρακαλούμε να αναφέρετε ως πηγή το "Θέματα Αναπηρίας".

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν υποχρεωτικά τις απόψεις της Ε.Σ.Α.μεΑ.

editorial

Kαθώς οδεύουμε στο τέλος μιας ιδιαίτερα δύσκολης και επώδυνης χρονιάς για όλους τους Έλληνες και Ελληνίδες, πόσο μάλλον για τους Έλληνες και Ελληνίδες με αναπηρία, η αγωνία για τι μέλλει γενέσθαι και η ανάγκη για εντατικοποίηση του αγώνα μας, ώστε να διαφυλαχθούν στο ακέραιο κεκτημένα δικαιώματα, γιγαντώνονται.

Εν όψει της φετινής 3ης Δεκέμβρη – Εθνικής Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία, που στιγματίζεται από τις τρέχουσες εξελίξεις, το εθνικό αναπηρικό κίνημα, πιο ετοιμοπόλεμο από ποτέ, βρίσκεται στην πρώτη γραμμή του αγώνα και διοργανώνει την Παρασκευή 3 Δεκέμβρη 2010 Πανελλαδικό Πλαν-αναπηρικό συλλαλητήριο στην Πλατεία Συντάγματος, για να διαδοθεί το μήνυμα ότι οι φτωχότεροι των φτωχών αυτής της χώρας έχουν φτάσει στα όριά τους. Μέσα λοιπόν από τη στήλη «Θέσεις», σας προσκαλούμε να δώσετε κι εσείς το «παρών» σε αυτή την κινητοποίηση για να γίνουν ορατά στους ιθύνοντες τα καθημερινά αβάσταχτα προβλήματά μας.

Σε αυτό το παρόν, φαντάζει ακόμα πιο θολό και τρομακτικό το μέλλον. Το μέλλον το δικό μας, το μέλλον των νέων ανθρώπων, των παιδιών μας. Γι' αυτό, σε αυτό το τεύχος φίλοξενούμε ένα εκτενές άρθρο στους νέους με αναπηρία και τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην προσπάθεια να ενταχθούν ομαλά στον κοινωνικό ιστό, προβλήματα που μεγεθύνει ακόμα περισσότερο η παρούσα κατάσταση στην Ελλάδα. Στην ίδια βάση, συνεχίζεται και η παρουσίαση του άρθρου 24 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία του ΟΗΕ που αφορά στην εκπαίδευση.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του 2010 - Ευρωπαϊκού Έτους για την Καταπολέμηση της Φτώχειας, η Ε.Σ.Α.μεΑ. έλαβε την έγκριση να υλοποιήσει το Σχέδιο Δράσης με τίτλο: «Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία στο Βόρειο Αιγαίο», του οποίου οι στόχοι συνάδουν πλήρως με τους γενικούς στόχους του Ευρωπαϊκού Έτους. Λεπτομέρειες γι' αυτό το σημαντικό Πρόγραμμα μπορείτε να διαβάσετε στις επόμενες σελίδες.

Τέλος, στο τεύχος αυτό επιχειρείται μια διερεύνηση των αιλιαγών που έχουν συντελεστεί στην παρουσίαση της αναπηρίας και της χρόνιας πάθησης μέσα από την Τέχνη και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Έτσι, μαζί με τον σκηνοθέτη Αντώνη Ρέμη, αναπτύσσουμε μια προβληματική για το κατά πόσο είναι αποδεκτή η αναπηρία στην ευρύτερο καθηλιτεχνικό γίγνεσθαι, ενώ με οδηγό τον αγαπημένο ηθοποιό Στέλιο Μάινα, επιστρέφουμε στο «Νησί» για να διαπιστώσουμε ότι η κοινωνία μας εξακολουθεί, τόσα χρόνια μετά, να κατασκευάζει νέες «Σπιναλόγκες», αποκλείοντας και εξοβελίζοντας τα άτομα με αναπηρία.

Καλή Ανάγνωση.

Ιωάννης Βαρδακαστάνης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Νέοι / Νέες με Αναπηρία

Η μετάβαση από την παιδική ηλικία στην ενήλικη ζωή είναι ίσως μία από τις πιο συναρπαστικές διαδικασίες, αλλά πολύ συχνά είναι και μια δύσκολη περίοδος στη ζωή ενός ατόμου. Ανακαλύπτοντας ψυχολογικές και σωματικές αιλιάγες που συμβαίνουν, συνειδητοποιώντας τις διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, βιώνοντας το συναίσθημα του έρωτα για πρώτη φορά και αντιμετωπίζοντας τις γρήγορες ενοιλιαγές της διάθεσης είναι μερικά από τα αποτελέσματα της εφηβείας που κάθε νεαρός άνδρας και νεαρή γυναίκα έχει να αντιμετωπίσει. Επίσης, τα πρώτα χρόνια της ενηλικίωσης μπορεί να περιλαμβάνουν και άλλους είδους δυσκολίες όπως η επιλογή πανεπιστημίου, η αναζήτηση θέσης εργασίας και η αναζήτηση νέου τόπου διαμονής, που ενδεχομένως να είναι μακριά από τους γονείς ή από ένα γνώριμο περιβάλλον.

Οι έφηβοι με αναπηρία συχνά αντιλαμβάνονται αυτήν την περίοδο με ένα διαφορετικό τρόπο από ό, τι οι συνομήλικοί τους χωρίς αναπηρία. Τα νεαρά

Καθημερίνες Προκλήσεις για Ισότητα!

άτομα με αναπηρία πρέπει να ζήσουν με περιορισμούς πλόγω της σωματικής ή της νοντικής τους αναπηρίας. Αισθάνονται περιορισμένα είτε πλόγω του τρόπου ζωής τους, είτε πλόγω της εξάρτησής τους από τους γονείς και, ενίοτε, πλόγω της ατολμίας ή της ανασφάλειας για τον εαυτό τους.

Ένας κοινός φόβος σχεδόν σε όλους του νέους και νέες είναι η αβεβαιότητα για το μέλλον. Αλλά αυτό το θέμα είναι ακόμη πιο σημαντικό σε νεαρά άτομα με αναπηρία, αφενός πλόγω της αναπηρίας τους και της αντίθηψης της κοινωνίας, αφετέρου πλόγω της έλλειψης ίσων ευκαιριών.

Πώς ποιπόν βλέπουν οι νέοι/ες με αναπηρία την εμπειρία αυτής της μοναδικής μεταβατικής διαδικασίας από την παιδική στην ενήλικη ζωή; Τι κοινό έχουν με τους έφηβους χωρίς αναπηρία; Ποια είναι τα ειδικά τους προβλήματα; Με ποιο τρόπο η κοινωνία και οι εξωτερικές καταστάσεις πρέπει να αιλιάξουν, προκειμένου να υποστηρίξουν την πορεία ζωής των νέων ατόμων με αναπηρία;

*Το παρόν άρθρο είναι ελεύθερη μετάφραση τμήματος της δημοσίευσης "Young and Disabled: Daily Challenges for Equality", της Επιτροπής Νεολαίας του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF 06-13 updated in 2009).
Μετάφραση: Χατζηπέτρου Ανθή

Ο ρόλος της οικογένειας είναι ζωτικής σημασίας για την οικοδόμηση της αυτοεκτίμησης των νέων με αναπηρία

Η οικογένεια είναι ένα σημαντικό κομμάτι στη ζωή των παιδιών και των νέων με αναπηρία. Οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους να προσαρμοστούν στην αναπηρία τους, που σημαίνει αναγνώριση των περιορισμών που πιθανώς προκύπτουν από αυτήν και συνέχιση παράλληλα της καθημερινής τους ζωής. Αυτό μπορεί να είναι δύσκολο, στην περίπτωση που η οικογένεια δεν είχε κατά το παρελθόν εμπειρία με αναπηρία.

Η αναπηρία μπορεί να προκαλέσει άγχος στα μέλη της οικογένειας, πλόγω της πρόσθετης προσπάθειας που πρέπει να καταβάλλουν. Τα μέλη της οικογένειας είναι ανάγκη να διατηρήσουν δεσμούς μεταξύ τους. Όπως σε όλες τις οικογένειες, η διατήρηση ανοιχτής επικοινωνίας είναι ζωτικής σημασίας, όπως επίσης και ο χρόνος που περνούν μαζί, χωρίς να εστιάζουν στην αναπηρία.

Οι οικογένειες μπορούν να είναι φροντιστές των παιδιών τους με αναπηρία που χρειάζονται προσωπική φροντίδα και υποστήριξη σε καθημερινή βάση. Φυσικά, δεν αποκλείεται η παροχή εξωτερικής βοήθειας, π.χ. από φίλους, γείτονες ή επαγγελματίες προσωπικούς βοηθούς. Στην περίπτωση αυτή, το νεαρό άτομο με αναπηρία θα πρέπει να συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία εξεύρεσης, πρόσληψης και εκπαίδευσης του προσωπικού βοηθού, προκειμένου να αποκτήσει δεξιότητες που θα του είναι απαραίτητες για τη διαχείριση της αναπηρίας του ως ενήλικας.

Η αντιμετώπιση των προκλήσεων της αναπηρίας μπορεί να είναι δύσκολη για τον καθένα. Όσο περισσότερο η αναπηρία παρεμβαίνει στο σχολείο, στους φίλους, στις δραστηριότητες, τόσο πιο δύσκολη μπορεί είναι η προσαρμογή στην αναπηρία. Ο περιορισμός ή απώλεια των κοινωνικών / φιλικών συναναστροφών μπορεί να έχει ιδιαίτερα καταστροφικές συνέπειες. Η ενθάρρυνση των νέων από την οικογένεια να συναναστρέφονται με τους συμμαθητές τους και να διατηρούν κοινωνικές επαφές, μπορεί να συμβάλλει θετικά στην υποστήριξη ενός παιδιού ή εφήβου να αντιμετωπίσει την αναπηρία του.

Σεξουαλικότητα, ζήτημα - πρόκληση για όλους τους εφήβους

Κατά τη διάρκεια της εφηβείας, τα κορίτσια και τα

αγόρια ανακαλύπτουν τη σεξουαλικότητά τους, παρατηρούν τις σωματικές και ψυχολογικές αλλαγές και βιώνουν για πρώτη φορά τον έρωτα και την αγάπη. Αυτή η περίοδος είναι ακόμη πιο δύσκολη για τους νέους με αναπηρία που επιπλέον έχουν να αντιμετωπίσουν την αναπηρία καθώς και τις προκαταλήψεις της κοινωνίας σε μια περίοδο της ζωής τους, όπου η εικόνα για τον εαυτό τους και η αυτοπεποίθηση τους είναι πολύ σημαντική για την ανάπτυξη της συναισθηματικής τους ζωής.

Γιατί η σεξουαλικότητα αποτελεί θέμα ταμπού, όταν πρόκειται για άτομα με αναπηρία;

Οι νέοι/ες με αναπηρία συχνά αντιμετωπίζονται από την κοινωνία ως πρόσωπα χωρίς σεξουαλικότητα. Δεν αναμένεται να έχουν σεξουαλικές σχέσεις ή να ερωτευτούν κάποιο άτομο χωρίς αναπηρία. Η σεξουαλικότητα των νεαρών ατόμων με αναπηρία συχνά δεν λαμβάνεται σοβαρά υπόψη, και μερικές φορές θεωρείται σκεδόν ως κάτι μη «φυσιολογικό». Συχνά προκύπτουν ερωτήσεις του τύπου «Πώς το κάνουν;», «Μήπως χρησιμοποιούν σεξουαλικά βοηθήματα?», «Είναι σε θέση να κάνουν έρωτα όπως όλοι οι άλλοι?».

Πολλά νεαρά άτομα με αναπηρία μπορεί να κάνουν τις ίδιες ερωτήσεις. Η σεξουαλικότητα γενικώς είναι ένα ευαίσθητο θέμα, αλλά πολύ περισσότερο για τους νέους με αναπηρία. Οι γονείς και γενικώς οι ενήλικες έχουν δυσκολία να μιλήσουν για αυτό. Γίνεται ακόμα πιο δύσκολο όταν οι ενήλικες έχουν προκαταλήψεις και είναι της γνώμης ότι οι νέοι με αναπηρία δεν θα μπορέσουν ποτέ να έχουν σεξουαλική ζωή. Οι συζητήσεις σχετικά με σεξουαλικά προβλήματα είναι ακόμα πιο δύσκολες, τόσο για τους γονείς όσο και για τους νέους, ενώ συχνά οι γονείς καθούνται να απαντήσουν στη δύσκολη ερώτηση του παιδιού τους με αναπηρία «Πιστεύεις ότι για όλους υπάρχει κάποιος, ακόμα και για μένα?».

Ο ανίκτυπος των μέσων μαζικής ενημέρωσης σχετικά με την προσωπική εικόνα και τη σεξουαλικότητα
Η κοινωνία και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης εστιάζουν στο ιδανικό βάρος, την εξωτερική εμφάνιση, την πλαστική κειρουργική και από πολύ νωρίς οι νέοι προσλαμβάνουν ιδανικές εικόνες φαινομενικά τέλειων και όμορφων ατόμων. Οι έφηβοι συχνά αποκομίζουν τις πρώτες εντυπώσεις τους σχετικά με τη σεξουαλικότητα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Επιπρόσθετα της παρουσίασης των ιδανικών εικόνων από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ορισμένοι νέοι, οι οποίοι δεν λαμβάνουν καμία καθοδήγηση από τους γονείς τους, αναπτύσσουν τις πρώτες απόψεις τους σχετικά με τη δική τους σεξουαλικότητα και τη σεξουαλικότητα των άλλων μέσω ταινιών πορνό και περιοδικών που γενικά δεν αντικα-

τοπτρίζουν αυτό που η σεξουαλικότητα είναι πραγματικά.

Η περίοδος της εφηβείας είναι ο χρόνος της ζωής που αναζητάμε την ταυτότητα μας και αναπτύσσουμε την προσωπικότητα μας. Αν το σώμα μας, εξαιτίας της αναπηρίας, δεν λειτουργεί όπως τα σώματα των προτύπων - μοντέλων που έχουμε, τότε μπορεί να μας κάνει αβέβαιους για τον εαυτό μας σε μια στιγμή της ζωής μας που η αυτο-εικόνα και η αυτο-πεποίθηση είναι πολύ σημαντική για την ανάπτυξη της συναισθηματικής μας ζωής.

Πώς επηρεάζει τη σεξουαλικότητα η αυτο-εικόνα των νέων ατόμων με αναπηρία και πώς να το ξεπεράσει;

Κάθε νέος άνθρωπος επιδιώκει την αγάπη και την επιβεβαίωση ότι είναι αρκετά καλός/ή. Η αναπηρία, ανεξαρτήτως αν είναι ορατή ή όχι, επηρεάζει την αυτό-εικόνα του ατόμου. Ο φόβος ότι δεν είναι αρκετά καλός/ή και η αίσθηση ότι ποτέ κανείς δεν θα τον/την αγαπήσει μπορεί να είναι πολύ ισχυρή. Η αβεβαιότητα και η ευπάθεια αποτρέπει πολλούς από το να αναζητήσουν να βρουν κάποιον/α να αγαπήσουν.

Το να μιλάμε για τη σεξουαλικότητα και το δικαίωμα των ατόμων στη σεξουαλική ζωή είναι πολύ δύσκολο. Γίνεται ακόμα πιο δύσκολο όταν ένα νεαρό άτομο με αναπηρία έχει διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό. Τα περισσότερα νεαρά άτομα δίνουν μία σκληρή μάχη με τα συναισθήματά τους, γιατί συχνά τα άτομα γύρω τους πιστεύουν ότι η αναπηρία τους τούς καθιστά αρκετά ανθεκτικούς.

Ως εκ τούτου είναι σημαντικό για όλα τα νεαρά άτομα, και ιδιαίτερα για τους νέους/ες με αναπηρία, να πάρουν από νωρίς υποστήριξη και ευκαιρίες προκειμένου να μιλήσουν άνετα για την αγάπη και τη σεξουαλικότητα στο σχολείο, στο σπίτι αλλά και αλληλού. Τα θέματα σχετικά με τη σεξουαλικότητα και την αναπηρία πρέπει να συμπεριληφθούν στα μαθήματα οικογενειακού προγραμματισμού και στα σχολικά προγράμματα σπουδών, ώστε να αιλιάζει η στάση της κοινωνίας και επίσης να ενημερωθούν οι νέοι/ες με αναπηρία.

Τυπική και άτυπη εκπαίδευση, το μονοπάτι για την πλήρη ένταξη στην κοινωνία

Τα παιδιά και τα νεαρά άτομα με αναπηρία αντιμε-

τωπίζουν διακρίσεις στην πρόσβασή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα όλων των βαθμίδων. Ως συνέπεια του χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης, τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν συχνά ανυπέρβλητη εμπόδια κατά την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία γενικότερα. Στατιστικά στοιχεία της ΕΕ δείχνουν ότι το μέσο επίπεδο εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία είναι χαμηλότερο από αυτό του υπόλοιπου πληθυσμού. Το ποσοστό ανεργίας για τα άτομα με αναπηρία είναι σημαντικά υψηλότερο από εκείνο των ατόμων χωρίς αναπηρία. Υπάρχει δηλ. σαφής συσχέτιση μεταξύ αυτών των παραμέτρων.

Αυτό έχει σημαντική επίδραση στην ποιότητα ζωής του ατόμου και αποτελεί ένα σημαντικό δείκτη με τον οποίο μπορούμε να μετρήσουμε την πραγματική πρόοδο που έχει σημειωθεί στη διασφάλιση και την παροχή ίσων ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρία. Η εκπαίδευση για όλους αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς. Τα συμμετοχικά εκπαιδευτικά συστήματα δεν ωφελούν μόνο τα νεαρά άτομα με αναπηρία, αλλά είναι προς όφελος όλων των εφήβων που μαθαίνουν από τις διαφορές και τις ικανότητες του άλλου.

Αν και υπάρχει μια μεγάλη σχολή σκέψης για την κατάργηση του διαχωρισμού μεταξύ γενικής και ειδικής εκπαίδευσης και η οποία υποστηρίζει την ένταξη της ειδικής εκπαίδευσης στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, το δικαίωμα επιλογής μεταξύ ειδικού ή γενικού σχολείου θα πρέπει να αναγνωριστεί (π.χ. το δικαίωμα για τους κωφούς να επιλέξουν ειδικό ή γενικό σχολείο με μέθοδο διδασκαλίας στη νοηματική γλώσσα).

Τα νεαρά άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν μείζονες κοινωνικές προκαταλήψεις όταν πρόκειται για την ένταξή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα, όπως για παράδειγμα: «Οι νέοι με αναπηρία θα πρέπει να εγγράφονται σε ειδικά σχολεία, γιατί μόνο τα σχολεία αυτά είναι προσαρμοσμένα στις δυνατότητές τους», «Η συμμετοχική εκπαίδευση είναι πιο ακριβή από την ειδική εκπαίδευση». Και οι δύο αυτές απόψεις δεν βασίζονται σε αποτελέσματα έρευνας. Έρευνες διέψευσαν την παραδοχή ότι η συμμετοχική εκπαίδευση κοστίζει περισσότερο, θεωρώντας ότι τα εκπαιδευτικά ιδρύματα που παρέχουν ειδική εκπαίδευση χρειάζονται σημαντικούς πόρους.

Και για τα άτομα με αναπηρία αλλά και για τα άτομα χωρίς αναπηρία, το σχολείο - εγγραφής αποτελεί βασικό παράγοντα για τη μελλοντική ένταξή τους στην κοινωνία. Δυστυχώς, διάφορα στατιστικά

στοιχεία δείχνουν ότι υπάρχει τεράστιο χάσμα μεταξύ των παιδιών με αναπηρία και των παιδιών χωρίς αναπηρία. Ένας λόγος γι' αυτήν τη διαφορά είναι ότι πολλοί από τους έφηβους με αναπηρία δεν φοιτούν σε γενικά σχολεία και συνεπώς δεν έχουν την ευκαιρία να ενταχθούν στην κοινωνία από το δημοτικό σχολείο.

Η κατάσταση αυτή ισχύει κυρίως για την πλειονότητα των παιδιών με νοητική ή ψυχική αναπηρία. Από την άλλη πλευρά, τα παιδιά και οι έφηβοι με σωματική αναπηρία, που είναι σε θέση να φοιτήσουν σε σχολεία γενικής εκπαίδευσης και ως εκ τούτου έχουν την ευκαιρία να ενταχθούν στην τάξη και την κοινωνία, αντιμετωπίζουν σοβαρά εμπόδια προσβασιμότητας στα σχολικά κτίρια, στις σχολικές τάξεις, στο εκπαιδευτικό υλικό κ.λπ.

Αν και ο αριθμός των ειδικών σχολείων πρόκειται να μειωθεί στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, η διαδικασία ένταξης των μαθητών με αναπηρίες στην εκπαίδευση δεν έχει τελειώσει ακόμη. Συνεπώς, είναι ζωτικής σημασίας για τους νέους με αναπηρία, για τους γονείς ή τους καθηγητές τους, καθώς και για τις οργανώσεις νεολαίας να συμμετέχουν στο σχεδιασμό και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με τις παροχές προς τους νέους με αναπηρία ή / και διάφορες εκπαιδευτικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να αποφασίζουν για το είδος της εκπαίδευσης από το οποίο θεωρούν ότι θα επωφεληθούν περισσότερο.

Η μη τυπική εκπαίδευση – βασικός παράγοντας για την ανάπτυξη ικανοτήτων και αυτοπεποίθησης

Τι είναι η μη τυπική εκπαίδευση; Η μη τυπική εκπαίδευση μπορεί να οριστεί ως ένα πρόγραμμα ατομικής και κοινωνικής εκπαίδευσης, εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος, που αποσκοπεί στη βελτίωση μιας σειράς δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Η συμμετοχή είναι εθελοντική και τα προγράμματα, τα οποία υλοποιούνται από εκπαιδευμένους εκπαιδευτές του εθελοντικού ή / και του δημόσιου τομέα, θα πρέπει να παρακολουθούνται συστηματικά και να αξιολογούνται. Η μη τυπική εκπαίδευση είναι εστιασμένη στον εκπαιδεύσομένο, με βάση την αμοιβαία συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευόμενων, την ενεργό συμμετοχή τους, τις εμπειρίες τους, τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους. Επίσης, βασίζεται σε μια ολιστική προσέγγιση, που σημαίνει ότι συνδυάζει γνωστικές, συναισθηματικές και πρακτικές δεξιότητες μάθησης. Είναι επίσης ενδιαφέρον να σημειώσουμε ότι η εμπειρία της μη τυπικής εκπαίδευσης θα μπορούσε να πιστοποιείται.

Ποια είναι τα οφέλη για τους νέους/ες με αναπηρία; Η μη τυπική εκπαίδευση, η κατάρτιση και η συμμετοχική μάθηση που παρέχεται, είναι ιδιαίτερα ζωτικής σημασίας για τα άτομα με αναπηρία, διότι ενισχύει τις κοινωνικές δεξιότητες που ενδεχομένως δεν είναι εφικτό μέσω του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος. Για παράδειγμα, μεγάλος αριθμός νεαρών ατόμων με αναπηρία υστερούν σε γνώσεις ξένων γλωσσών σε σύγκριση με νέους/ες χωρίς αναπηρία, λόγω εμποδίων στην εκπαίδευση ή λόγω κοινωνικού αποκλεισμού. Η υλοποίηση προγραμμάτων μη τυπικής εκπαίδευσης με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων στις ξένες γλώσσες, θα μπορούσε να γεφυρώσει αυτό το χάσμα.

Η μη τυπική εκπαίδευση συνδέεται με την ενεργό συμμετοχή και την ιδιότητα του πολίτη και φέρει μια σημαντική πολιτική και κοινωνική σημασία. Μία από τις μεγαλύτερες προστιθέμενες αξίες της μη τυπικής εκπαίδευσης είναι το γεγονός ότι είναι προστιτόν και σε τοπικό επίπεδο.

Οι οργανώσεις νεολαίας μπορούν να απευθύνονται σε νεαρά άτομα και να τους ενθαρρύνουν να αποκτήσουν δεξιότητες μέσω της συμμετοχής τους σε προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης.

Τέχνες, αθλητισμός, αναψυχή - εργαλεία για την κοινωνική ένταξη

Ελεύθερος χρόνος είναι ο χρόνος όταν δεν είμαστε στην εργασία ή στην εκπαίδευση. Για όσους εργάζονται, η ψυχαγωγία είναι κάτι που βοηθά στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. Οι ψυχαγωγικές δραστηριότητες συμβάλλουν σημαντικά στην ψυχική και σωματική ευεξία του ανθρώπου. Για μερικούς νέους ο αθλητισμός, οι αγορές, το «clubbing», ο χορός, το περπάτημα, οι πλεκτρονικοί υπολογιστές, η τέχνη, κ.π. απορροφούν μεγάλο μέρος της ζωής τους.

Όταν όμως οι νέοι με αναπηρία δεν εργάζονται, η ψυχαγωγία μπορεί να πάρει μια εντελώς διαφορετική έννοια. Σε χρονικά διαστήματα που δεν έχουν στη διάθεσή τους χρήματα για ψυχαγωγικές δραστηριότητες, η κατάσταση αυτή μπορεί να προκαλέσει θλίψη και να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη τους. Επιπλέον, τα νεαρά άτομα με αναπηρία πρέπει να καταβάλουν προσπάθεια για να πιστέψουν στον εαυτό τους και τις ικανότητές τους, και ενδεχομένως κατά την έναρξη μιας δραστηριότητας να αποθαρρυνθούν από την αρνητική στάση άλλων ατόμων που βρίσκονται γύρω τους.

Παρόλα αυτά, οι τέχνες αποτελούν έναν κόσμο ευκαιριών για τους νέους με αναπηρία. Παρέχουν

μια διέξοδο για δημιουργική έκφραση και απεριόριστες δυνατότητες για προσωπική και επαγγελματική επιτυχία. Η πρόσβαση στις τέχνες, σε πολιτιστικούς χώρους και γεγονότα θα βοηθήσει τα άτομα με αναπηρία στην πλήρη συμμετοχή τους στην κοινότητα. Το ίδιο και ο αθλητισμός, που ενισχύει την αυτοεκτίμηση, καθλιεργεί τη Θέληση για συνεχή αυτό-βεβτίωση, την ικανότητα ανάληψης ρίσκου και μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στο ίδιο τους τον εαυτό.

Από την εκπαίδευση στην απασχόληση

Οι νέοι/ες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θα πρέπει να υποστηριχθούν για να έχουν μια ομαδή μετάβαση από το σχολείο στην ενήλικη επαγγελματική ζωή. Το σχολείο θα πρέπει να τους βοηθήσει να γίνουν οικονομικά ενεργοί πολίτες και να τους παρέχει τις δεξιότητες που απαιτούνται στην καθημερινή ζωή, προσφέροντας κατάρτιση που ανταποκρίνεται στις κοινωνικές και επικοινωνιακές απαιτήσεις και προσδοκίες της ενήλικης ζωής.

Μεταξύ της εκπαίδευσης και της απασχόλησης υπάρχει ένα ζωτικός δεσμός. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το εκπαιδευτικό σύστημα αποτελεί το πρώτο βήμα προς μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς και γιατί διαδραματίζει καίριο ρόλο στον προσδιορισμό του μέλλοντος για όλους, τόσο από προσωπική όσο και από κοινωνική και επαγγελματική σκοπιά.

Σε μελέτη, υπό την εποπτεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ειδική Αγωγή, εντοπίστηκαν κάποιοι βασικοί παράγοντες για μια επιτυχή μετάβαση από την εκπαίδευση στην απασχόληση:

- Σεβασμός στην επιλογή του μαθητή / φοιτητή: Σε συνεργασία με τον μαθητή / φοιτητή, την οικογένεια και τους επαγγελματίες, πρέπει να καταρτιστεί ένα σχέδιο το οποίο να σέβεται τις προσωπικές επιλογές του μαθητή / φοιτητή και να ανοίγει αντί να κλείνει δυνατότητες.

- Συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων μερών: Η συνεργασία μεταξύ σχολείου, οικογένειας, εργοδοτών, συνδικαλιστικών οργανώσεων και υπηρεσιών υποστήριξης είναι μεγάλης σημασίας, ποικίλης βέβαια ανάλογα με τη φάση της ζωής του μαθητή / φοιτητή.

- Στενή σχέση μεταξύ σχολείου και αγοράς εργασίας: Οι μαθητές / φοιτητές πρέπει να αποκτήσουν εμπειρία σε πραγματικές συνθήκες εργασίας. Ο κύριος στόχος είναι η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης και της αυτονομίας, η επιβεβαίωση των πραγματικών προσδοκιών των μαθητών / φοιτητών και η εξασφάλιση μελλοντικής απασχόλησης. Π.χ. η πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια του σχολείου είναι η καλύτερη επιλογή, προκειμένου οι μαθητές να έχουν πραγματική επαφή με την ανοιχτή αγορά εργασίας.

Προκλήσεις και πλεονεκτήματα της συμμετοχής των νέων με αναπηρία σε οργανώσεις νεολαίας (αναπορικές ή γενικές)

Γιατί οι νέοι με αναπηρία να συμμετέχουν σε αναπορικές οργανώσεις νεολαίας;

Για τα νεαρά άτομα με αναπηρία είναι πολύ σημαντικό να συναντούν άλλα νεαρά άτομα με αναπηρία. Όλοι μαζί μοιράζονται μια εμπειρία ζωής και μπορεί να συνδεθούν μεταξύ τους με έναν ιδιαίτερο τρόπο. Οι αναπορικές οργανώσεις νεολαίας δημιουργούν έναν τόπο συνάντησης για νέους που έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό, δηλ. την αναπηρία. Για πολλούς νέους, η συμμετοχή αυτή αποτελεί επίσης ένα σημαντικό βήμα προς την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και εμπιστοσύνης στον εαυτό τους και τις ικανότητές τους. Βλέποντας και μιλώντας με άλλα νεαρά άτομα που έχουν αντιμετωπίσει τα ίδια προβλήματα, αποκομίζουν μια θετική εμπειρία. Αυτό τους δίνει κίνητρο να συνεχίσουν να παθεύουν για την επίτευξη των στόχων τους

Επίσης, πολλοί νέοι συμμετέχουν σε αναπορικές οργανώσεις νεολαίας, επειδή θέλουν να συμβάλλουν με την εμπειρία τους στην ένταξη και άλλων νέων με αναπηρία στην κοινωνία. Ενδεχομένως, η συμμετοχή τους σε οργανώσεις νεολαίας να τους έχει βοηθήσει και να θέλουν να ανταποδώσουν σε άλλα νεαρά άτομα. Οι οργανώσεις νεολαίας δημιουργούν ένα περιβάλλον όπου το να έχεις κάποια αναπηρία είναι κάτι φυσιολογικό. Όταν συμμετέχεις σε αυτές, δεν έχεις κάποια ιδιαιτερότητα πλόγω της αναπηρίας σου, γιατί και οι άλλοι έχουν επίσης κάποια αναπηρία.

Οι αναπορικές οργανώσεις νεολαίας προσφέρουν ένα σημαντικό έργο, επικεντρώνοντας σε θέματα που αφορούν του νέους με αναπηρία σε σχέση με την κοινωνία, τα μέσα ενημέρωσης και την πολιτική.

Μπορούν οι νέοι με αναπηρία να συμμετέχουν σε γενικές οργανώσεις νεολαίας;

Οι αναπορικές οργανώσεις νεολαίας δεν έχουν στόχο να ανταγωνιστούν τις γενικές οργανώσεις νεολαίας. Σκοπός της αναπορικής οργάνωσης, μεταξύ άλλων, είναι η υποστήριξη των νέων με αναπηρία να μετέχουν σε άλλες οργανώσεις. Εργάζονται για να κάνουν τα μέλη τους αρκετά ισχυρά για να συμμετέχουν στην κοινωνία όπως οι νέοι χωρίς αναπηρία.

Τα περισσότερα νεαρά άτομα με αναπηρία θα προτιμούσαν να συμμετέχουν σε γενικές οργανώσεις, αν είχαν τη δυνατότητα επιλογής. Στις γενικές οργανώσεις νεολαίας, οι νέοι /ες με αναπηρία θα συναντήσουν άλλα νεαρά άτομα πλόγω κοινών ενδιαφερόντων και όχι πλόγω αναπηρίας. Εξαιτίας όμως τόσο σωματικών όσο και ψυχολογικών εμποδίων δεν έχουν όλα τα νεαρά άτομα με αναπηρία αυτή την επιλογή. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ακόμη χρειάζονται, για παράδειγμα, ειδικοί αθλητικοί σύλλογοι για άτομα με αναπηρία.

Ένας στόχος για τις αναπορικές οργανώσεις νεολαίας είναι να συνεργαστούν όσο το δυνατόν περισσότερο με γενικές οργανώσεις. Με τη συνάντηση και άλλων νέων με αναπηρία, που είναι μέλη μιας γενικής οργάνωσης νεολαίας, ένας έφηβος με αναπηρία μπορεί να πάρει δύναμη και να πιστέψει ότι μπορεί επίσης να συμμετέχει. Η συνεργασία όμως αυτή αποτελεί πλεονέκτημα όχι μόνο για τους νέους /ες με αναπηρία, αλλά και για τις ίδιες τις γενικές οργανώσεις, που μπορούν να κάνουν την οργανωτική τους πλατφόρμα πιο σύνθετη με θετικό τρόπο.

Θ.Α.

3η Δεκέμβρη 2010 - Εθνική Πανελλαδικό Παν-αν-

για την άρση των επώδυνων μέτρων

Στον κυκεώνα της πιο δεινής οικονομικής κρίσης που έχει βιώσει ποτέ η χώρα μας, η φετινή 3η Δεκέμβρη επιβάλλει δράση και αγώνα. Για πρώτη φορά σε τέτοιο βαθμό, η Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία αποκτά απόλυτα αγωνιστικό χαρακτήρα, σε μια προσπάθεια να φτάσει στα αυτιά των ιθυνόντων αυτής της χώρας η κραυγή αγωνίας, η κραυγή διαμαρτυρίας ενός εκατομμυρίου Ελλήνων και Ελληνίδων με αναπηρία και των οικογενειών τους, που έχει περιέλθει στα πρόθυρα της οικονομικής εξαθλίωσης.

Χιλιάδες εργαζόμενοι και συνταξιούχοι, εκατομμύρια Έλληνες και Ελληνίδες βιώνουν μια άνευ προηγουμένου κρίση που υποβιβάζει την καθημερινή διαβίωση σε απλή επιβίωση. Πενιχρά έσοδα, αυξήσεις σε προϊόντα και υπηρεσίες, κατάρρευση του κοινωνικού κράτους, αδυναμία εύρεσης εργασίας, αμφιβολία για το τι μέλλει γενέσθαι, είναι μόνο μερικά από τα αποτελέσματα της κρίσης που πλήττει τη χώρα, πόγω της ανάγκης κάλυψης του δημοσιονομικού ελλείμματος.

Στο μάτι του κυκλώνα και τα άτομα με αναπηρία, οι φτωχότεροι των φτωχών αυτής της χώρας, που σε καμία περίπτωση δεν ευθύνονται για το δημοσιονομικό έλλειμμα της χώρας ούτε για την αρνητική αναπτυξιακή τροχιά της, τη στιγμή μάλιστα που επί σειρά ετών το αναπτυρικό κίνημα κατέθετε με σθένος και παρροσία οθοκληρωμένες προτάσεις που θα οδηγούσαν στη βελτίωση της καθημερινής τους ζωής και ταυτόχρονα στην εξυγίανση βασικών κοινωνικών τομέων, καθώς και στην ορθολογική κατανομή των πόρων που διατίθενται για την κοινωνική ασφάλιση των ατόμων με αναπηρία, τη νοσοκομειακή και ιατροφαρμακευτική τους περίθαλψη κ.λπ.

Παρ' όλα αυτά, και παρ' όλο που διεθνείς και

ευρωπαϊκές μελέτες κατατάσσουν τα άτομα με αναπηρία εδώ και χρόνια στις πλέον χαμηλές εισοδηματικές τάξεις, την περίοδο αυτή βρέθηκαν στη μέγγενη σκληρών και άδικων περικοπών σε αμοιβές, συντάξεις επιδόματα κατ' επιταγή του «Μνημονίου», στο οποίο – σημειώνουμε - ότι γίνεται ριπή αναφορά για τη λήψη έκτακτων μέτρων στήριξης των ευπαθών ομάδων!

Κι όμως, τα άτομα με αναπηρία καθούνται αυτή τη στιγμή να πληρώσουν τις συνέπειες μιας κρίσης για την οποία σε καμιά περίπτωση δεν ευθύνονται. Αποτέλεσμα; Η διάχυτη δυσαρέσκεια και η απογόντευση των Ελλήνων και Ελληνίδων με αναπηρία στο σύνολό τους, που καρδιοχτυπούν και αναμένουν καρτερικά ένα φως στο τούνελ.

Προσφυγή κατά του «Μνημονίου»

Κι ενώ η νομοθετική και εκτελεστική εξουσία της χώρας τίθενται σε ευθεία αμφισβήτηση με τη λήψη όλων αυτών των αντιθαϊκών και απάνθρωπων μέτρων, η Ε.Σ.Α.μεΑ., με αίσθημα ευθύνης απέναντι στα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους, έσπευσε να ασκήσει πιέσεις και να διαφυλάξει τα κεκτημένα και ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, συχνά χωρίς ανταπόκριση. Ως ύστατη λύση στράφηκε στη δικαστική εξουσία για τη διαφύλαξη των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των Ελλήνων και Ελληνίδων με αναπηρία και των οικογενειών τους, με την ελπίδα να δοθεί τέλος σε αυτό τον Γολγοθά.

Έτσι, με απόφαση της Εκτελεστικής Γραμματείας της Ε.Σ.Α.μεΑ., κατατέθηκε στις 15.09.10 αίτηση ακυρώσεως της Ε.Σ.Α.μεΑ. και των φορέων – μελών της στο Συμβούλιο της Επικρατείας, με σκοπό όλες οι περικοπές που έχουν γίνει σε συντάξεις και επιδόματα, να κρυχτούν ως αντικεί-

Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία

Απηρικό Συλλαλητήριο

των εν ονόματι του δημοσίου χρέους

μενες στο Σύνταγμα, στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο και τις Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας.

Οι λόγοι, που προβάλλονται αφορούν θέματα τόσο τυπικά όσο και ουσιαστικά. Ένας από τους βασικούς λόγους της προσφυγής του εθνικού αναπηρικού κινήματος, αποτελεί η περικοπή των συντάξεων, των δώρων των εορτών, καθώς και των δώρων που αντιστοιχούν στο εξω – ιδρυματικό επίδομα (παραπληγικών και τετραπληγικών), από μια ομάδα του πληθυσμού που ακόμα και σε εύρωστες οικονομικά περιόδους επιβιώνει και διάγει υπό την δαμόκλειο σπάθι της φτώχειας και του αποκλεισμού.

Όλες αυτές οι περικοπές αποτελούν κατάφορη παραβίαση του δικαιώματος της «περιουσίας», το οποίο προστατεύεται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η αμοιβή και η σύνταξη είναι κεκτημένα δικαιώματα όλων των πολιτών αυτής της χώρας, συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων με αναπηρία, που προστατεύονται από το Σύνταγμα και τις Διεθνείς Συμβάσεις.

Οι περικοπές αυτές θίγουν ευθέως συνταγματικά κατοχυρωμένες θεμελιώδεις αρχές του Κράτους Δικαίου και έχουν ως επακόλουθο την έμευση των ατόμων με αναπηρία σε οικονομική δυσπραγία, με τρόπο απαράδεκτο άδικο και αντιβαίνοντα σε στοιχειώδεις αρχές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ισονομίας και της ισοπολιτείας. Τέτοιου είδους μέτρα καταστρατηγούν ευθέως συνταγματικές διατάξεις όπως την αναθογική αρχή ισότητας (άρθρο 4, παρ.1), τη λήψη θετικών μέτρων υπέρ των ομάδων που τελούν υπό συνθήκες πραγματικής ανισότητας (άρθρο 116, παρ.2) και παραβιάζουν σημαντικές διατάξεις όπως το άρθρο 22 και 25 του Συντάγματος που αποτελούν τον πυρήνα του κοινωνικού κράτους και την κατευθυντήρια αρχή του κράτους δικαίου. Επιπλέον, παραβιά-

ζουν ευθέως την παρ. 6 του άρθρου 21 του Συντάγματος που αναφέρεται ρητά στα άτομα με αναπηρία.

Μαζική διαμαρτυρία

Υπό αυτά τα δεδομένα και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η 3η Δεκέμβρη παραδοσιακά αποτελεί ημέρα προώθησης των ανθρωπίνων και κοινωνικών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, αλλά και ημέρα άσκησης κοινωνικού ελέγχου και κοινωνικής διαμαρτυρίας, η Ε.Σ.Α.μεΑ σε συνεδρίαση της Εκτελεστικής της Γραμματείας αποφάσισε να πραγματοποιήσει στις 3 Δεκεμβρίου 2010, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10.00, Πανελλαδικό Παν-αναπηρικό συλλαλητήριο στην Πλατεία Συντάγματος, με σκοπό τη λήψη από την πολιτεία άμεσων μέτρων δημοσίων πολιτικών και θεσμικών παρεμβάσεων για την αναπηρία, προκειμένου να προστατευτούν τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους από την κοινωνική και οικονομική κρίση.

Τα άτομα με αναπηρία δεν αντέχουν άλλο, αν δεν αντικρύσουν φως στην άκρη του τούνελ. Το αναπηρικό κίνημα της χώρας πρέπει να κατέχει πρωταγωνιστικό ρόλο στον αγώνα για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων όλων των ατόμων με αναπηρία. Δεν υπάρχει αναμονή, δεν υπάρχει υπομονή!

Όλοι μαζί στην Πλατεία Συντάγματος την Παρασκευή 3 Δεκεμβρίου 2010 και ώρα 10 το πρωί για να αντηκήσει δυνατό το «όχι μας στο Μνημόνιο» και την καταδίκη των ατόμων με αναπηρία στη φτώχεια.

Δεν είμαστε πολίτες β' κατηγορίας! Η ζωή μας μάς ανήκει! Ας την πάρουμε με στα χέρια μας!

τέχνη & αναπνεία

Τέχνη και αναπνεία. Δύο έννοιες που στις συνειδήσεις της πλειοψηφίας της κοινής γνώμης είναι αντικρουόμενες. Δύο έννοιες που κατ' επίφασην είναι αντίθετες, χωρίς κανένα σημείο συνάφειας. Γιατί η τέχνη για τους περισσότερους από εμάς αποτελεί μονοδιάστατα μια έκφραση του ωραίου, του ιδανικού. Κι όμως για πολλούς σύγχρονους καλλιτέχνες, με την προσπάθεια που καταβάλλεται τα τελευταία χρόνια από τα αναπνεικά κινήματα σε όλο τον κόσμο να επικοινωνήσουν την πραγματική έννοια της αναπνείας ως μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας, η αναπνεία αποτελεί μια αστείρευτη πηγή έμπνευσης για δημιουργία, μια προσέγγιση όμως που δεν είναι πάντα αποδεκτή.

Από τη μία, καλλιτέχνες με αναπνεία έχουν αναγνωριστεί και έχουν ήδη βεί τα εύσημα για τις εξαιρετικές τους επιδόσεις. Από την άλλη γίνεται που απεικονίζουν σώματα με κάποια αναπνεία σοκάρουν και προκαλούν ποικίλες αντιδράσεις. Πώς εξηγείται αυτή η μεγάλη απόκλιση όσον αφορά την τέχνη που σχετίζεται με την αναπνεία; Πώς μπορεί να γεφυρωθεί αυτό το χάσμα; Υπάρχει χώρος στην τέχνη για την αναπνεία; Τι διαφορές υπάρχουν στην παραγόμενη τέχνη σε διαφορετικά σημεία του πλανήτη; Και τελικά, κατά πόσο μπορεί η τέχνη να αλλάξει τον τρόπο της θέασης της αναπνείας από την κοινωνία; Σε αυτά και πολλά άλλα ερωτήματα επιχειρεί να δώσει απαντήσεις αρθρογραφώντας για τα «Θέματα Αναπνείας» ο σκηνοθέτης κ. Αντώνης Ρέθηλας, που είναι και ο ίδιος πολίτης με αναπνεία.

«Η κοινωνική ατζέντα της αναπνείας στηρίζεται και αναδεικνύεται από χιλιάδες ανθρώπους στην πατρίδα μας. Το αναπνεικό κίνημα θεωρείται και είναι το μαζικότερο σήμερα διεκδικητικό κίνημα. Υπό την παραπάνω έννοια παρατηρείται μια αναντιστοιχία ανάμεσα στην κινηματική δυναμική που έχει τα τελευταία χρόνια αναπτυχθεί και τη συμβολή της τέχνης σ' αυτήν. Η τέχνη – κύρια στην Ελλάδα – είναι πίσω από τις διεκδικήσεις και τα σημαίνοντα του αναπνεικού κινήματος. Όχι μόνο η τέχνη αλλά και ο λεγόμενος πνευματικός κόσμος στο σύνολό του», τονίζει χαρακτηριστικά απαντώντας στο ερώτημα πόσο κοντά βρίσκονται οι έννοιες της τέχνης και της αναπνείας.

Επιχειρώντας μια αναδρομή στον χρόνο διαπιστώνεται η εισαγωγή του δίπολου «ήρωας – ζητιάνος» για την

παρουσίαση των ατόμων με αναπνεία όχι μόνο μέσα από τα MME, αλλά και από τις διάφορες εκφράσεις τέχνης: «Διαχρονικά η τέχνη και κύρια η πλογοτεχνία υπήρξαν ο προμαχώνας της κοινωνικής παραπληρόφροντος σε θέματα αναπνείας. Οι άνθρωποι με νοητική καθυστέρηση περιπαίζονταν συστηματικά στον ηλιακό Καραγκιόζη, ο ζητιάνος του Καρκαβίτσα ανεδείκνυε ως χαρακτήρας τον άνθρωπο με αναπνεία που εκμεταλλεύεται την αναπνεία του, ζει ζωή «επιδοτούμενη». Στην ίδια «Ποιογική», θέατρο και κινηματογράφος προσδίδουν στους ήρωες / πρόσωπα με αναπνεία κατωτερότητα, κακία, επικινδυνότητα ή αποδίδουν υπερφυσικές δυνάμεις.

Ο συσχετισμός «τεράτων» και αναπνείας είναι κοινωνικό προϊόν το οποίο εκφράστηκε έντονα μέσα από την τέχνη του κινηματογράφου. Η αναπαραγωγή του ρατσιστικού μύθου περί αναπνεικής δυστυχίας που «θέλει» τον άνθρωπο με αναπνεία εξ ορισμού δυστυχισμένο εξαιτίας της αναπνείας, αναπαράγεται δια της τέχνης στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων που αναδεικνύονται χαρακτήρες με αναπνεία. Η τέχνη δημιουργεί τη δυνατότητα μέσα από την ενσωμάτωση του «διαφορετικού» ατόμου στο σύνολο, της άπειρης κοινωνικοποίησης του, της συμμετοχής του στα βιώματα, στις εμπειρίες και στις ιδέες ολόκληρου του ανθρωπίνου γένους. Η ανάδειξη της πραγματικής διάστασης της συνθήκης της αναπνείας και των ανθρώπων που την βιώνουν είναι και το ουσιαστικό ζητούμενο για τον καλλιτέχνη».

Ο κ. R. Randall, Διευθυντής του Φεστιβάλ Other Film στη Μελβούρνη είχε δηλώσει: «Η καταπληκτική τέχνη εξυπηρετεί όλους, η κακή τέχνη δεν εξυπηρετεί κανένα». Υπάρχει «καλή» και «κακή» τέχνη και πως ορίζονται με σημείο αναφοράς την αναπνεία; «Ως «υποκατάστατο» της ζωής, η τέχνη έχει τον τρόπο να φέρει τον άνθρωπο σε ισορροπία με το κοινωνικό περιβάλλον του όταν δημιουργεί / αποκωδικοποιεί την αλήθεια των πραγμάτων. Η τέχνη που ανοίγει δρόμο προς την αλήθεια, πλοιόν, είναι εξ ορισμού καλή τέχνη. Από την άλλη, η τέχνη που αναπαράγει τον ετεροπροσδιορισμό και τα κοινωνικά ψεύδη για την αναπνεία και τους ανθρώπους με αναπνεία είναι εξ ορισμού «κακή» τέχνη. Με ελάχιστες εξαιρέσεις, μέχρι σήμερα έχουμε γνωρίσει την κακή εκδοχή της τέχνης σε ότι αφορά την κοινωνική συνθήκη της αναπνείας. Άρα,

νομιμοποιούμαι να ισχυρίζομαι ότι η απαραίτητη εξισορρόπηση του κενού / ελλείμματος, απαιτεί πλέον καλλιτέχνες που νιώθουν και είναι "στρατευμένοι". Άνθρωποι της τέχνης που θα συλλάβουν, θα συγκρατήσουν θα μετατρέψουν το βίωμα σε μνήμη, την ανάμνηση σε έκφραση και την ύπη σε μορφή.

Η διαφορετικότητα, η συνείδοση του ανθρώπινου ελλείμματος ως αυτονότου κωδικού αιλήθειας – έρωτα – συνύπαρξης, είναι η βαθύτερη ουσία της ανθρώπινης σκέψης ανά τους αιώνες. Ο άνθρωπος δεν είναι τέλειος, ούτε ο αξιώστης και επιβολή της τελειότητας είναι ο επί της γης προορισμός του. Για να γίνει κατανοητή η βαθύτερη διασύνδεση της τέχνης με την ανθρώπινη "ατέλεια", το έλλειμμα ή την αναπνηρία, αρκεί να σκεφτούμε ότι τα αντίθετά τους έχουν εγγραφεί στην ανθρώπινη ιστορία ως τα αρχέτυπα του φασισμού. Δεν υπάρχει ή δεν νομιμοποιείται - κατά τη γνώμη μου - τέχνη που να παραπέμπει στην αναγκαιότητα της άπιαστης τελειότητας και εντέλει με την επιβολή της όποιας

Αρείας φυλής. Η προσωπική και κοινωνική συνύπαρξη με το έλλειμμα είναι παρακαταθήκη τέχνης, αιληθίνης βαθιάς τέχνης. Ο άνθρωπος με αναπνηρία έχει προνομιακή σχέση με όσα συνθέτουν την πρώτη ύπη της τέχνης, μιας και έχει προνομιακή σχέση με όσα συνθέτουν την κοινωνική πρώτη ύπη διεκδίκησης του δικαιώματος στη λυτρωτική διαφορετικότητα. Η τέχνη κυοφορείται στις απελευθερωμένες από τα φασιστικά πρότυπα περιοχές του νου».

Φτάνοντας από την υψηλή και ουσιαστική τέχνη, στην ευρείας κατανάλωσης δημιουργία των Μέσων Mazikis Ενημέρωσης που μπαίνει σε χιλιάδες σπίτια καθημερινά ο κ. Ρέλιας είναι κάθετος. «Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη σκέψη για τον ρόλο των MME σε ότι αφορά τόσο την προώθηση καλλιτεχνών με αναπνηρία όσο και την κοινωνική διεκδικητική ατζέντα του αναπνηρικού κινήματος. Μια αντικειμενική, απελευθερωμένη ματιά στα κυρίαρχα πρότυπα που κύρια τα ιδιωτικά πλεκτρονικά MME αναπαράγουν είναι αρκετή για να δώσει την απάντηση. Τα MME στη συντριπτική πλειοψηφία τους προσβάλλουν βάναυσα την

ουσία της διεκδίκησης του αναπνηρικού κινήματος που δεν είναι άλλη από το δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό των ανθρώπων με αναπνηρία και την δικαιωματική προσέγγιση της συνθήκης της αναπνηρίας».

Σε μια κρίσιμη περίοδο, απαιτούνται κρίσιμες και ουσιαστικές αποφάσεις και ρηξικέληυθες τομές και μέτρα, ώστε να μην περιθωριοποιηθούν τα καίρια ζητήματα της αναπνηρίας. Πόσος χώρος υπάρχει όμως γι' αυτό; Μπορεί ακόμα και υπό αυτές τις συνθήκες να θεωρηθεί παιδευτικά και εν τέλει λυτρωτικά η τέχνη; «Οι εποχές που ζούμε είναι κοινωνικά και πολιτικά κρίσιμες, οι συγκρούσεις που ξεπροβάλλουν μπροστά μας θα είναι μετωπικές. Άνευ υπερβολής, αποκρουστικά φασιστικά αρχέτυπα που επί δεκαετίες φάνταζαν στο νου των αφελών έχασαν, διεκδικούν και θα διεκδικήσουν με ακόμα μεγαλύτερη ένταση την επιβολή τους. Οι καλλιτέχνες με αναπνηρία, στην επόμενη δύσκολη στροφή των καιρών καθούνται να βρεθούν στην πρωτοπορία των κοινωνικών ζυμώσεων. Την πρωτοπορία, συνεπώς, διεκδικούμε και οφείλουμε να διεκδικήσουμε, όχι το εξαιρετικά φτωχό – σεμνό και ταπεινό - δικαίωμα στη συμμετοχή και μόνο. Με κίνδυνο να παρεξηγηθώ, θα σας πω ότι είναι αναγκαιότητα των καιρών η δημιουργία Κίνησης Καλλιτεχνών με Αναπνηρία, που στην υπόθεση διεκδίκησης / ανάδειξης της κοινωνικής πρωτοπορίας θα πρέπει να νιώθουν απολύτως στρατευμένοι. Ναι, στρατευμένοι, ας μην φοβίζει η πλέξη. Άλλωστε, χιλιάδες είναι αυτοί που υπορετούν την ατζέντα του αναπνηρικού κινήματος και όλοι - με τον τρόπο του ο καθένας - είναι στρατευμένοι σε μια πολύ δύσκολη μεν αιλήα και πολύ μεγάλη υπόθεση...»

Τέχνη δεν είναι μόνο αυτό που ξεχειλίζει από τη βιωμένη πραγματικότητα αιλήα και αυτό που προκύπτει παρατρώντας από απόσταση απέναντι στη μορφή. Τέλος ο πραγματικός καλλιτέχνης - με αναπνηρία ή χωρίς - δεν είναι αυτός που κατακρεούργεται από το "κτήνος", αιλήα αυτός που με κόπο καταφέρνει τελικά να το δαμάζει». Θ.Α.

Βιογραφικό
Αντώνης Ρέλλας,
Σκηνοθέτης –
πολίτης με αναπηρία

Ο Αντώνης Ρέλλας σπούδασε στη Σχολή κινηματογράφου Λυκούργου Σταυράκου. Εργάστηκε στην τηλεόραση ως σκηνοθέτης, μοντέρ και έκανε έρευνα και ρεπορτάζ. Αυτό που θέλει να θυμάται από την εμπειρία της τηλεόρασης είναι η δημιουργία της πρώτης εκπομπής σε ιδωτικό σταθμό εθνικής εμβέλειας με θέμα την αναπηρία στις 17 Σεπτεμβρίου του 1994.

Έχει γυρίσει μουσικά βίντεο, διαφημιστικά, έχει σκηνοθετήσει για το θέατρο και έχει δημιουργήσει ψηφιακά εικαστικά για παραστάσεις. Από το 1990 μέχρι σήμερα έχει γυρίσει, ως ανεξάρτητος σκηνοθέτης, τη μικρού μήκους ταινία «Το καρφί» και τα ντοκιμαντέρ «Είμαι ζωντανός», «Αιγαίον Κύματα» και «Καλλίστη Θήρα». Με τη συμμετοχή του σε διεθνή φεστιβάλ, έχει αποσπάσει βραβεία και έχει εκπροσωπήσει την Ελλάδα διεθνώς. Διετέλεσε υπεύθυνος δημιοσίων σχέσεων του «Πανελλαδικού Συνδέσμου Παραπληγικών και Κινητικά Αναπήρων», της «Αθλητικής Ομοσπονδίας Αθλητών με Αναπνηρία» και ιδρυτικό μέλος του Αθλητικού Συλλόγου ΑμεΑ «Σπάρτακος». Το 2006 συμμετείχε στη δημιουργία του διεθνούς φεστιβάλ ντοκιμαντέρ με θέμα την αναπηρία Emotion Pictures.

Από το 2009 διατελεί σύμβουλος του Θεάτρου Κωφών Ελλάδος. Τέλος, οργανώνει δράσεις που αφορούν την καταπάτηση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ.

Στέλιος Μάινας

**«Είμαστε λαός
που κλείνει
τα μάτια και
τα αυτιά»**

Συνέντευξη: Άννα Θεωνά

«Περπατώντας στον δρόμο της Σπιναλόγκας, σταμάτησε και κράτησε την αναπνοή σου. Από κάποιο χαριόσπιτο τριγύρω σου θα ακούσεις τον απόλυτο από κάποιο μοιρολόγι μιας μάνας, μιας αδελφής ή τον αναστεναγμό ενός άνδρα. Αφησε δύο δάκρυα από τα μάτια σου και θα δεις να λαμπυρίζουν εκατομμύρια δάκρυα που πότισαν αυτόν τον δρόμο...», Επαμεινώνδας Ρεμοννδάκης (χανσενικός κάτοικος της Σπιναλόγκας).

Η ιστορία ενός νησιού σβησμένου για χρόνια από τον χάρτη ζωντανεύει κάθε εβδομάδα στις μικρές μας οθόνες. Μια ιστορία σκοτεινή, μια ιστορία – ταμπού, που μοιάζει με εφιαλτικό παραμύθι και φαντάζει μακρινή και απόκοσμη. Είναι η ιστορία της Σπιναλόγκας, του νησιού των λεπρών, όπου εξορίζονταν όσοι χτυπήθηκαν από τη λέπρα.

Κι όμως αυτή η ιστορία, στην πραγματικότητα δεν είναι μια ιστορία για το θάνατο. Όχι για την Βικτόρια Χίσλοπ, που την αφηγήθηκε μέσα από τις σελίδες του βιβλίου της με τίτλο «Το Νησί», που γνωρίζει τεράστια επιτυχία παγκοσμίως. Για εκείνη δεν είναι παρά μια ιστορία ελπίδας, ένας ύμνος στην ανθρώπινη πλευρά μας, που δεν χωρά κανένα κοινωνικό στίγμα και καμιά προκατάληψη.

Στα μονοπάτια της σύγχρονης «Σπιναλόγκας», που δεν είναι άλλη από τη νοοτροπία μας απέναντι στη χρόνια πάθηση, την αναπηρία και ό,τι άλλο τείνουμε να «στιγματίσουμε» ως διαφορετικό και ανεπιθύμητο, περπατήσαμε μαζί με τον Στέλιο Μάινα, τον αγαπημένο θησοποιό και πρωταγωνιστή της σειράς, που με συχνά σκληρή γλώσσα μιλά για την ανάγκη να «ανοίξουμε τα μάτια και τα αυτιά μας», αφού η στάση απέναντι στους αδυνάτους δείχνει τον πολιτισμό μας.

Από την πρώτη στιγμή που άρχισαν να προβάλλονται τα τηλεοπτικά σποτ για την τηλεοπτική μεταφορά του επιτυχημένου βιβλίου «Το Νησί», οι προσδοκίες όλων ήταν μεγάλες. Πόσο βαρύ είναι αυτό το φορτίο, σε συνδυασμό με την επιτυχία του βιβλίου για τον Στέλιο Μάινα;

Η δημιουργία προσδοκιών δημιουργεί μια μεγάλη ευθύνη απέναντι στο κοινό. Ακριβώς γιατί του παρουσιάζεις μια υποσχετική απέναντι σε ένα θέαμα, το οποίο υποτίθεται ότι δεν έχει ξαναδεί. Αυτό είναι που μας δημιουργεί και μεγαλύτερες ευθύνες. Μπορώ να σας πω ότι το αποτέλεσμα της δουλειάς ξεπερνά και τις δικές μου προσωπικές προσδοκίες. Είναι ίσως μια αρχή για μια διαφορετική τηλεόραση, μια τηλεόραση σε διαφορετική βάση των ζητούμενων, των αναμενόμενων. Ίσως θα πρέπει να περάσουμε από την εικόνα της υπερκατανάλωσης σε κάτι πιο ποιοτικό, με μεγαλύτερη δυνατότητα αυτογνωσίας. Νομίζω ότι έχει έρθει η ώρα. Εξάλλου και η οικονομική κρίση είναι ένα «καμπανάκι» εσωτερικότητας και επαναδιαπραγμάτευσης των προσωπικών μας αξιών. Αυτή η σειρά είναι ένα τέτοιο φαινόμενο.

Ο Γιώργης είναι ίσως από τις πιο τραγικές φιγούρες της ιστορίας. Ποιες ήταν οι πρώτες αντιδράσεις σας απέναντι στο συγκεκριμένο ρόλο; Ποια τα συναισθήματά σας;

Όλοι οι ηθοποιοί περάσαμε από οντισιόν, κάτι αυτονότο στο εξωτερικό, που εδώ μας φαίνεται περίεργο. Σε ένα σήριαλ που έχει 120 ρόλους είναι λογικό να δοκιμαστούν διάφοροι άνθρωποι για να δούμε τι πάει σε ποιον. Εισάγει νέα ήθη και αυτό στην τηλεόραση. Πρέπει να σας πω ότι αρχικά μου προτάθηκε ένας άλλος ρόλος. Εγώ επέλεξα τον ρόλο του Γιώργη. Ο ρόλος αυτός είναι, τολμώ να πω, προσωπικό μου δημιούργημα. Είναι ένας ρόλος που δεν μιλάει πολύ. Δεν είναι ένας ρόλος διαλογικός. Ο Γιώργης είναι ένας χαρακτήρας της σιωπής, που αντιδρά με τα μάτια. Ακριβώς γι' αυτό και διάλιξε αυτόν τον ρόλο. Ο προηγούμενός μου ρόλος στα «Μαύρα Μεσάνυχτα», ο Θράσος, μίλαγε συνεχώς. Διάβαζα κατεβατά οιλόκληρα. Τώρα πήγαμε στο άλλο άκρο, στον ρόλο που δεν μιλάει. Για μένα στον κινηματογράφο και μάλιστα στην κινηματογράφηση που κάνει ο Θοδωρής Παπαδουλάκης παίζει μεγάλο ρόλο η ματιά, η αντίδραση και όχι τόσο ο διάλογος και το κείμενο. Είναι ένας σκηνοθέτης της εικόνας.

Αυτή ήταν και η μεγαλύτερη πρόκληση που κληθήκατε να αντιμετωπίσετε;

Ακριβώς. Είναι μεγάλη πρόκληση για μένα αυτό.

Να εκφράζεις συναισθήματα με έναν ρόλο που δεν μιλάει, που φαινομενικά δεν έχει την αξία που θα μπορούσε να έχει, να σε κάνει δηλαδή να πεις ότι αυτός είναι ρόλος ζητευτός.

Η σειρά πραγματεύεται ένα θέμα που εξακολουθεί ακόμα να αποτελεί ταμπού. Πώς βιώσατε τον στιγματισμό αυτών των ανθρώπων κατά τη διάρκεια της παραμονής σας στην Κρήτη;

Πάντα υπήρχαν στίγματα στις κοινωνίες και οι κοινωνίες πάντα ήθελαν να εξοβελίσουν όσους δεν ταίριαζαν, δεν έμοιαζαν με τους υπόλοιπους, να τους βάλουν σε έναν διαφορετικό χώρο που δεν θα τους ενοχλούν. Το σύγχρονο κοινωνικό στίγμα είναι η ψυχική νόσος. Είναι το αντίστοιχο σύγχρονο στίγμα της Ηλέας, αυτό που χτυπάει το «καμπανάκι» στις κοινωνίες μας και μας χτυπάει την πόρτα. Δεν έχουμε αντιληφθεί το μέγεθος και την απειλή της ψυχικής νόσου μες στα σπίτια μας και την καθημερινότητά μας. Γι' αυτό και εξοβελίζουμε τους ψυχικά ασθενείς, που είναι από τους πιο αδύναμους κρίκους της κοινωνίας μας, τους κλείνουμε στα ψυχιατρεία, κλειδώνουμε και φεύγουμε. Ευτυχώς, υπάρχει σήμερα η Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση που έχει ξεκινήσει από την Ευρώπη, τα προγράμματα ένταξης, την «Ψυχαργώση». Κάτι κινέται. Ωστόσο, αν δεν υπήρχε η Λέρος, εάν δεν γινόμασταν ρεζίλι παγκοσμίως, εάν δεν υπήρχαν τα κοινοτικά χρήματα, δεν θα είχε γίνει τίποτα. Είμαστε κοινωνία που κλείνει τα μάτια και τα αυτιά έξω από την πόρτα. Είμαστε λιαός εγωαθής, λιαός φτιαγμένος για τα καλύτερα, αλλά και για τα χειρότερα. Έχουμε μια τάση αυτοκαταστροφής δυστυχώς και με όλα τα καλά που έχουμε, όπως το φιλότιμό μας, ρίχνουμε την καρδάρα με το γάλα. Σαν να είμαστε εχθροί του εαυτού μας. Σαν να χρειαζόμαστε κάποιον πάντα να μας καθιδηγήσει.

Ηρθατε και σε επαφή με πρώτη χανσενικούς. Τι σας εκμυστρεύτηκαν για δύσα βίωσαν όλα αυτά τα χρόνια σε αυτό το σκοτεινό κεφάλαιο της ελληνικής ιστορίας;

Με τον Μανώλη τον Φουντουλάκη τον συγχωρεμένο, που δυστυχώς πέθανε πριν δει τη σειρά. Ήταν σύμβουλος της σειράς μας, μας βοήθησε πολύ στο να γίνει αυτή η σειρά. Ο Φουντουλάκης έλεγε: «Τόσα χρόνια ντρεπόμουν να πω ότι είμαι λεπρός. Ήρθε η ώρα να βγάλουμε το κοινωνικό στίγμα από πάνω μας. Ήρθε η ώρα να βγω και να πω ότι είμαι περήφανος που είμαι λεπρός. Δεν είναι στίγμα, δεν είναι ντροπή, δεν είναι κατάρα». Θα μπορούσε να συμβεί στον καθένα μας.

Ξεκινώντας από αυτή τη χρόνια πάθοσον και φτάνοντας στα άτομα με αναπηρία, πως κρίνετε τον τρόπο διαβίωσής τους στη σύγχρονη Ελλάδα;

Δεν υπάρχουν δομές για τα άτομα με αναπηρία. Η κοινωνία – το ξαναπλέω – εξορθείζει την αναπηρία. Τη θεωρεί στίγμα. Την κρύβει μέσα στα σπίτια. Τα τελευταία πέντε χρόνια, πάλι με ευρωπαϊκά χρήματα έγιναν κάποια πεζοδρόμια για τους τυφλούς και τους κινητικά ανάπηρους. Και πάλι τα κρύβουν τα αυτοκίνητα. Και πάλι παρκάρουμε μπροστά στις εισόδους. Και πάλι δεν υπάρχουν ράμπες στις πολυκατοικίες και ειδικά ασανσέρ. Είμαστε ένας ληάσιος που δεν έχουμε φροντίσει. Λες και είμαστε Λακεδαιμόνιοι που έχουν ρίξει στον Καιάδα όλους τους υπόλοιπους. Εάν έχεις την ατυχία να έχεις ένα άτομο με αναπηρία ή να γίνεις άτομο με αναπηρία, γιατί κανένας μας δεν ξέρει τι μας επιφυλάσσει η μοίρα, την έβαψε! Δεν είναι μόνο θέμα παιδείας. Είναι πρωτίστως θέμα κρατικής φροντίδας, θέμα του κατά πόσο ο Πολιτεία αντιμετωπίζει τα άτομα με αναπηρία όχι μόνο ισότιμα, αλλά ευνοϊκότερα και με προτεραιότητα απέναντι στους υπόλοιπους.

Λέγεται ότι ο τρόπος που μια χώρα αντιμετωπίζει τα άτομα με αναπηρία είναι δείγμα του πολιτισμού της. Ποια η άποψή σας;

Ο πολιτισμός μιας χώρας φαίνεται από το πώς αντιμετωπίζει γενικότερα τους αδύναμους. Κι αυτό δεν είναι δική μου εφεύρεση, αλλά ο κανόνας από την Αρχαία Ελλάδα, την Αρχαία Αθήνα. Οι πολιτισμένες κοινωνίες φροντίζουν πρώτα από όλα τους αδύναμους, όλων των ειδών.

Ως άνθρωπος της τηλεόρασης, αλλά και ως θεατής, ποια η γνώμη σας για τον τρόπο παρουσίασης των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις από τα ελληνικά MME;

Η αλήθεια είναι ότι τα τελευταία χρόνια έχει αναβαθμιστεί η εικόνα των ατόμων με αναπηρία. Όμως και πάλι η εικόνα δεν πέει τίποτα σε σχέση με την πραγματικότητα. Τα λόγια, τα ευχολόγια και οι υποσχέσεις δεν έχουν καμιά σχέση με την πραγματικότητα. Κι αυτός ακόμα είναι ένας τρόπος να «θάβεις» τα πράγματα, τις πράξεις. Είναι κι αυτός ένας τρόπος να δημιουργήσεις δομές, οι οποίες πειτουργούν γραφειοκρατικά, δημοσιοϋπαλληλίστικα. Ο γνωστός δημιαδή κρατικός κρατικισμός που σημαίνει πολλοί υπάλληλοι, λίγη δράση. Μηδενική δράση.

Με εφαπτήριο την ιστορία της Χίσλοπ και τη μεγάλη επιτυχία της, πιστεύετε ότι τελικά η τέχνη, στην όποια μορφή της, μπορεί να γκρεμίσει τη κοινωνικό στήγμα, τον ρατσισμό και την προκατάληψη;

Δεν το συζητάμε. Από αρχαιοτάτων χρόνων η τέχνη χρησιμοποιείτο ακριβώς γι' αυτούς τους λόγους. Εάν θες να πεις κάτι στην κοινωνία, εάν θες να χτυπήσεις τον συναγερμό, να κινητοποίησεις τον κόσμο, το κάνεις μέσω της τέχνης. Ας μην ξεχνάμε ότι στο αρχαίο ελληνικό θέατρο, στην Επίδαυρο, το έργο «Μιλήτου Άλωσις» εξήγειρε τα πάθη και τα πλήθη των Αθηναίων απέναντι στην Πολιτεία. Τιμωρήθηκε και ο ίδιος ο συγγραφέας γιατί ένα τέτοιο έργο ήγειρε τα πάθη. Η τέχνη πάντα είναι η μύγα που κεντρίζει το άλογο. Υπενθυμίζει πάντοτε την πραγματικότητα.

Βιογραφικό Σημείωμα

Ο Στέλιος Μάνας γεννήθηκε στην Ερμούπολη Σύρου και μεγάλωσε στην Αθήνα. Σπούδασε διοίκηση επιχειρήσεων (ξενοδοχειακές σπουδές) και αργότερα θέατρο στη Σχολή Βεάκη. Διούλεψε στον κινηματογράφο, στην τηλεόραση και στο θέατρο και έκτοτε συνεργάστηκε με πολλούς θιάσους της Αθήνας και της περιφέρειας. Η πρώτη συγγραφική του απόπειρα «Τα φαινόμενα απατούν», 2010, κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Καστανιώτη.

Η σειρά «Το ντούσι» βασίζεται στο ομώνυμο βιβλίο της Victoria Hislop, το οποίο κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Διόπτρα. Η σειρά προβάλλεται κάθε Δευτέρα στις 22.00 από το Mega Channel, με υποτιτλούσμα για τους κωφούς μέσω της υπηρεσίας Teletext.

2010 Ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

ΧΤΙΖΟΝΤΑΣ
ΜΑΖΙ ΜΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ελλάδας και της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

www.poverty2010.gr • www.2010againstpoverty.eu

Σχέδιο Δράσης: «Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία στο Βόρειο Αιγαίο»

ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ

Φτώχεια και Αναπηρία ... σε αριθμούς

Όπως αναφέρεται στην έρευνα του Ευρωβαρομέτρου «Για τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό» (Φεβρουάριος 2010)¹, 80 εκατομμύρια Ευρωπαίοι - δηλ. το 16% του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) - ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Επιπλέον, στην ίδια έρευνα το 73% των ευρωπαίων ποικιτών θεωρούν ότι η φτώχεια είναι ένα διαδεδομένο πρόβλημα στη χώρα τους, το 84% ότι έχει αυξηθεί στη χώρα τους τα τελευταία τρία χρόνια, το 72% πως έχει αυξηθεί στην ΕΕ και το 53% ότι η φτώχεια έχει αυξηθεί στην περιοχή που ζουν. Επιπρόσθετα, από την ίδια έρευνα προκύπτει ότι οι ευρωπαίοι ποικίτες εμπι-

στεύονται σε ποσοστό 45% τις δράσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας της ΕΕ και σε ποσοστό 36% τις δράσεις για την καταπολέμηση της φτώχειας των εθνικών κυβερνήσεων. Αξίζει δε, να επισημανθεί ότι το 56% των ευρωπαίων θεωρούν ότι τόσο αυτοί που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας κινδυνεύουν περισσότερο από τη φτώχεια, όσο και εκείνοι με επισφαλείς θέσεις εργασίας, όπως είναι τα άτομα με αναπηρία και με χρόνιες παθήσεις.

Πως όμως οι ευρωπαίοι ποικίτες αντιλαμβάνονται τη φτώχεια;

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα έρευνα, οι

«Οι απόψεις που εκφράζονται στο άρθρο αυτό δεν μπορεί κατά κανένα τρόπο να θεωρηθεί ότι αντανακλούν την επίσημη άποψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

¹ Η έρευνα είναι αναρτημένη στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Έτους : http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_321_en.pdf

πολίτες της ΕΕ δεν αντιλαμβάνονται τη φτώχεια με τον ίδιο τρόπο. Για το ένα τέταρτο περίπου (24%), οι άνθρωποι είναι φτωχοί όταν οι πόροι τους είναι τόσο περιορισμένοι που δεν τους επιτρέπουν την πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία που ζουν. Επιπλέον, το 22% βλέπει τη φτώχεια ως αδυναμία να πληρώσει κανείς βασικά αγαθά προς το znv, ενώ 21% ως εξάρτηση από τη φιλανθρωπία και τα επιδόματα. Συμαντική μειοψηφία (18%) πιστεύει ότι οι άνθρωποι είναι φτωχοί όταν έχουν λιγότερα χρήματα από το κατώτατο μνημιαίο όριο για να zήσουν.

Πέραν του ότι οι ευρωπαίοι πολίτες θεωρούν ότι η φτώχεια αφορά στις ομάδες των πολιτών που εξαρτώνται από τα επιδόματα και που βρίσκονται σε επισφαλείς θέσεις εργασίας, μεταξύ των οποίων είναι και τα άτομα με αναπηρία, είναι κοινά παραδεκτό πως τα άτομα με αναπηρία αποτελούν μια κατηγορία πολιτών που ακόμα και σε συνθήκες οικονομικής ευμάρειας είναι ευθέως αντιμέτωπα με τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, αφού σύμφωνα με τα στοιχεία σχετικής μελέτης (Disability and Social Exclusion in the E.U.: Time for change, tools to change, Final Study Report 2002) που διεξήχθη σε επτά ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ των οποίων ήταν και η Ελλάδα:

- το μέσο οικογενειακό εισόδημα είναι αρκετά χαμηλότερο σε ένα νοικοκυρίο που έχει ένα μέλος με αναπηρία,
- υπάρχει σαφής συσχετισμός μεταξύ της βαρύτητας της αναπηρίας και του βαθμού φτώχειας και αποκλεισμού,
- οι γυναίκες με αναπηρία είναι συχνότερα θύματα φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού και,
- τα άτομα με αναπηρία που διαβιούν σε ιδρύματα συνήθως δεν αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας, βιώνουν όμως έναν ακραίο κοινωνικό αποκλεισμό, τον εγκλεισμό.

Επιπρόσθετα, η απασχόληση των ατόμων με αναπηρία σε ευρωπαϊκό επίπεδο συγκρινόμενη με αυτή του γενικού πληθυσμού παρουσιάζει κατά γενική ομοιογεία υψηλότερη ανεργία, μεγαλύτερη διάρκεια ανεργίας, υψηλότερο ποσοστό μερικώς απασχολούμενων, υψηλότερο ποσοστό εποχικά απασχολούμενων, μεγαλύτερο κίνδυνο απόλυσης, απασχόληση σε θέσεις εργασίας που δεν ανταποκρίνονται στις πραγματικές ικανότητες, εμπειρίες και φιλοδοξίες τους, χαμηλότερες αμοιβές.

Σε εθνικό επίπεδο, πάνω από το 20% των συμπολιτών μιας αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας. Ειδικότερα όσον αφορά στα άτομα με αναπηρία βρίσκονται πολλαπλά εκτεθειμένα στη φτώχεια και τον αποκλεισμό περισσότερο από ότι ο γενικός πληθυσμός εξαιτίας μιας σειράς παραγόντων. Οι παράγοντες αυτοί είναι οι εξής:

- το υψηλό ποσοστό ανεργίας, αφού σύμφωνα με σχετική μελέτη της ΕΣΥΕ το έτος 2002, το 84% των ατόμων με προβλήματα υγείας ή με αναπηρία είναι οικονομικά μη ενεργά έναντι 58% του γενικού πληθυσμού,
- το πολύ χαμηλό ύψος των επιδομάτων αναπηρίας,
- το πρόσθετο κόστος που η αναπηρία προκαλεί,
- η έλλειψη ποιοτικών υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας ή/και της εμπορευματοποίησής τους.

Επιπρόσθετα, κάτι που συνήθως αγνοείται στην περίπτωση των ατόμων με αναπηρία είναι πως ο οικονομικός αποκλεισμός τους έχει ως φυσικό επακόλουθο τον κοινωνικό αποκλεισμό τους. Πίσω από αυτόν βρίσκεται η διάκριση που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία στην καθημερινή τους ζωή, η οποία παίρνει τη μορφή των εμποδίων. Εμπόδια στην εκπαίδευση, στην απασχόληση, στην κατάρτιση, στη δια βίου μάθηση, στην κοινωνία της πληροφορίας, στις μεταφορές, στην πληροφόρηση, στο δομημένο περιβάλλον, στα αγαθά και τις υπηρεσίες κ.λπ. ή με άλλα λόγια εμπόδια στην άσκηση των ανθρωπίνων και συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων τους.

Ευρωπαϊκό Έτος 2010: στόχοι και κατευθυντήριες αρχές

Σε μια περίοδο που η σφοδρή οικονομική κρίση σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο δημιουργεί το κατάλληλο έδαφος για περαιτέρω εξάπλωση της φτώχειας, του αποκλεισμού και της διάκρισης και φυσικά για επιδείνωση της κατάστασης εκείνων των ομάδων του πληθυσμού που είναι πιο ευάλωτες στη φτώχεια και στον αποκλεισμό, όπως είναι τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους, η Ευρωπαϊκή Ένωση, στη βάση της αρχής της αθλητικής γεγγύτης, ένωσε τις δυνάμεις της με τα κράτη - μέρη και ανέλαβε την πρωτοβουλία να ανακηρύξει το έτος 2010 - με

την υπ' αριθ. 1098/2008/ ΕΚ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22as Οκτωβρίου 2008 - σε «Ευρωπαϊκό Έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού».

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα απόφαση, οι στόχοι και οι κατευθυντήριες αρχές του Ευρωπαϊκού Έτους είναι οι εξής:

«α) Αναγνώριση δικαιωμάτων - αναγνώριση του θεμελιώδους δικαιώματος των ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού να ζουν με αξιοπρέπεια και να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία. Το ευρωπαϊκό έτος θα αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την κατάσταση των ατόμων που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, με ιδιαίτερη έμφαση στις ομάδες ατόμων σε επισφαλή κατάσταση, και θα συμβάλει στην προώθηση της ουσιαστικής πρόσβασής τους στα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτιστικά δικαιώματα καθώς επίσης σε επαρκείς πόρους και ποιοτικές υπηρεσίες. Το ευρωπαϊκό έτος θα συμβάλει επίσης στην καταπολέμηση των στερεοτύπων και του στιγματισμού.

β) Αίσθημα κοινής ευθύνης και συμμετοχής - ενίσχυση του δημόσιου χαρακτήρα των πολιτικών και δράσεων που αφορούν θέματα κοινωνικής ένταξης, με έμφαση τόσο στη συλλογική όσο και στην ατομική ευθύνη για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και στη σημασία προώθησης και στήριξης εθελοντικών ενεργειών. Το ευρωπαϊκό έτος θα προωθήσει τη συμμετοχή όλων των ιδιωτικών και δημόσιων φορέων, μεταξύ άλλων με ενεργές εταιρικές σχέσεις. Θα προωθήσει την ευαισθητοποίηση και τη δέσμευση και θα προσφέρει ευκαιρίες συμμετοχής για όλους τους πολίτες, και ιδιαίτερα για ανθρώπους που έχουν βιώσει άμεσα ή έμμεσα τη φτώχεια.

γ) Συνοχή - προώθηση μιας περισσότερο συνεκτι-

κής κοινωνίας μέσω της μεγαλύτερης ευαισθητοποίησης ως προς τα πλεονεκτήματα που συνεπάγεται για όλους μια κοινωνία στην οποία έχει εξαλειφθεί η φτώχεια, υποστηρίζεται η δίκαιη διανομή του πλούτου και κανείς δεν περιθωριοποιείται. Το ευρωπαϊκό έτος θα υποστηρίξει την ανάπτυξη μιας κοινωνίας που στηρίζει και καθηλιεργεί την ποιότητα των προσόντων και της απασχόλησης, το κοινωνικό ευνοϊσμό, συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας των προσόντων και της απασχόλησης, το κοινωνικό ευνοϊσμό, συμπεριλαμβανομένου του ευνοϊσμού των παιδιών, και τις ίσες ευκαιρίες για όλους. Θα διασφαλίζει, επιπλέον, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την αληθηλεγγύη μεταξύ γενεών και μεταξύ των μελών της ίδιας γενιάς καθώς και τη συνοχή της πολιτικής με τη δράση της ΕΕ σε ολόκληρο τον κόσμο.

δ) Δέσμευση και συγκεκριμένη δράση - επιβεβαίωση της σθεναρής πολιτικής δέσμευσης της ΕΕ και των κρατών μελών όσον αφορά την αποφασιστική συμβολή τους στην εξάλειψη της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και προβολή της δέσμευσης αυτής και των συγκεκριμένων δράσεων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Αξιοποιώντας τα επιτεύγματα και τις δυνατότητες της Ανοιχτής Μεθόδου Συντονισμού² για την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη, το ευρωπαϊκό έτος θα ενισχύσει την πολιτική δέσμευση, με την εστίαση της πολιτικής προσοχής και την κινητοποίηση όλων των ενδιαφερομένων μερών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και θα δώσει περαιτέρω ώθηση στη δράση των κρατών μελών και της ΕΕ στον εν λόγω τομέα.»

Συνοπτικά θα λέγαμε ότι το Ευρωπαϊκό Έτος 2010 στοχεύει στην αφύπνιση και την ενεργή συμμετοχή όλων των πολιτών. Δημόσιοι φορείς, Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών και Κοινωνικοί Εταίροι και άλλοι θα συνεργαστούν σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο με σκοπό να υλοποιήσουν Σχέδια Δράσης σε κάθε γωνιά της Ευρώπης.

² Η υποχρέωση υποβολής αυτών των κειμένων από το ελληνικό κράτος στην Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται σε αυτό που καλείται Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού. Η μέθοδος αυτή συγκαταλέγεται στην κατηγορία των ήπιων μορφών διακυβέρνησης, οι οποίες δεν έχουν υποχρεωτικό χαρακτήρα και η επίτευξη των στόχων στηρίζεται κυρίως στην ηθική και πολιτική δέσμευση των μελών που συμμετέχουν εκούσια στη διαδικασία. Οι δέσμευσης που αναλαμβάνουν τα κράτη - μέλη στο πλαίσιο αυτής βρίσκονται υπό την παρακολούθηση των κοινωνικών οργάνων, όπως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, καθώς επίσης υπό την εξέταση των άλλων κρατών - μελών. Με αυτόν τον τρόπο ασκείται κάποια πίεση στα κράτη - μέλη να ανταποκριθούν στις δέσμευσης που αναλαμβάνουν, καθώς και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ανοιχτή μέθοδο συντονισμού, έτσι ώστε να επιτευχθούν οι κοινοί συμφωνημένοι στόχοι.

Το Ευρωπαϊκό Έτος 2010 σε εθνικό επίπεδο

Η χώρα μας δεν θα μπορούσε να μείνει αμέτοχη μπροστά σε αυτή την ευκαιρία που δίνεται από την ΕΕ. Γι' αυτό και το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ορίστηκε ως Εθνικός Εκτελεστικός Φορέας του Ευρωπαϊκού Έτους 2010 και εκπόνησε στο πλαίσιο του Έτους 2010 Εθνικό Πρόγραμμα για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού με στόχο την εξειδίκευση των προαναφερθέντων 4 ευρωπαϊκών στόχων σε εθνικό επίπεδο βάσει των διαπιστωμένων εθνικών αναγκών, καθώς και τον προσδιορισμό του είδους των δράσεων ανά στόχο. Αξίζει να επισημανθεί ότι, στο Εθνικό Πρόγραμμα λήφθηκε υπόψη η Εθνική Έκθεση Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και Κοινωνική Προστασία 2008 - 2010, η οποία πρέπει να αναφέρουμε ότι δεν αποτελεί ένα δεσμευτικό κείμενο διότι εντάσσεται στην Ανοιχτή Μέθοδο Συντονισμού. Οι κατηγορίες των δράσεων του Εθνικού Προγράμματος, όπως προσδιορίστηκαν με την υπ' αριθ. πρωτ. 08.802/3.96/18.01.2010 προκήρυξη του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κυρίως είναι οι εξής: α) Συναντήσεις & Εκδηλώσεις, β) Εκστρατείες Ενημέρωσης & Προβολής, γ) Έρευνας & Μελέτες, δ) Ευκαιρίες Κατάρτισης & Σεμινάρια.

Σχέδιο Δράσης «Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία στο Βόρειο Αιγαίο»

Δεδομένου ότι τα άτομα με αναπηρία ακόμη και σε συνθήκες ευημερίας βιώνουν σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής τους δυσμενή διακριτική μεταχείριση, αποκλεισμό και ανισότητα τότε το βέβαιο είναι ότι στις εποχές οικονομικής ένδειας που ζούμε σήμερα, ο κίνδυνος μιας βαθειάς και διαρθρωτικής περιθωριοποίησης των ατόμων με αναπηρία είναι ορατός και επικρέμεται ως δαμόκλειος σπάθη. Ως εκ τούτου, ούτε η Ε.Σ.Α.μεΑ. θα μπορούσε να απέχει από την ευκαιρία της υλοποίησης δράσεων προς όφελος της πληθυσμιακής ομάδας που εκπροσωπεί. Συμμετείχε στην προαναφερθείσα προκήρυξη και έλαβε την

έγκριση να υλοποιήσει το Σχέδιο Δράσης με τίτλο: «Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία στο Βόρειο Αιγαίο», του οποίου οι στόχοι συνάδουν πλήρως με τους γενικούς στόχους του Ευρωπαϊκού Έτους 2010 για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και με τις προτεραιότητες της Έκθεσης Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και Κοινωνική Προστασία 2008 - 2010.

Περιοχή παρέμβασης του Σχεδίου Δράσης είναι η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, διότι σύμφωνα με επίσημες έρευνες και μελέτες, παρουσιάζει σοβαρή οικονομική και κοινωνική υστέρηση σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας. Πρόκειται μάλιστα για μια περιοχή που τα τελευταία χρόνια εμφανίζει χαμηλό αριθμό δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων, γεγονός που την κάνει να συγκαταλέγεται στις φτωχότερες Περιφέρειες της χώρας και της Ευρώπης. Αξίζει να επισημανθεί ότι στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου σύμφωνα με πληροφορίες που έχει η Συνομοσπονδία τόσο από τις Τοπικές Οργανώσεις Ατόμων με Αναπηρία και των Γονέων και Κηδεμόνων αυτών, όσο από την Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Βορείου Αιγαίου διαβιεί ένας σημαντικός αριθμός ατόμων με αναπηρία.

Πιο αναλυτικά, οι Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία στο Βόρειο Αιγαίο, περιλαμβάνουν συνολικά 4 Δράσεις, οι οποίες θα υλοποιηθούν κατά τους μήνες Νοέμβριο - Δεκέμβριο 2010. Αυτές είναι οι εξής:

- **Δράση 1 «Αναβάθμιση των ζητημάτων αναπηρίας, φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στη δημόσια ατζέντα - Εκδηλώσεις Ενημέρωσης και Διαβούλευσης».**

Περιλαμβάνει τη διοργάνωση 3 ημερίδων διαβούλευσης στις πρωτεύουσες των 3 Νομών της Περιφέρειας, ήτοι Λέσβου, Χίου και Σάμου. Το θέμα αυτών την ημερίδων θα είναι η εφαρμογή πολιτικών και μέτρων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους στο Βόρειο Αιγαίο. Η δράση επιλέχτηκε με στόχο να αποτελέσει το έναυσμα για να ξεκινήσει ένας δημόσιος διάλογος πάνω σε αυτά τα ζητήματα μεταξύ όλων των εμπλεκομένων φορέων

σε τοπικό και περιφερικό επίπεδο.

• Δράση 2 «Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση του συνόλου των πολιτών σε ζητήματα αναπηρίας, φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού - Εκστρατεία προβολής των αρχών και των αξιών του Ευρωπαϊκού Έτους και των στόχων του Σχεδίου Δράσης».

Στο πλαίσιο αυτής της Δράσης θα υλοποιηθούν 5 «Συνεντεύξεις Τύπου» στις περιοχές Μυτιλήνη, Χίο, Σάμο, Ικαρία και Λήμνο, ενώ θα προβληθεί ένα ραδιοφωνικό και τηλεοπτικό σποτ μέσω των ΜΜΕ, ενώ θα συνταχθεί και σχετικό φυλλάδιο, για τη μεγαλύτερη δυνατή διάχυση της πληροφορίας. Σχετικές ενημερωτικές αναρτήσεις θα δημοσιεύονται και στην καθόλια προσβάσιμη στα άτομα με αναπηρία ιστοσελίδα της Ε.Σ.Α.μεΑ. (www.esaea.gr) όποι το διάστημα υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης, μέσω της οποίας θα μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να ενημερώνεται. Η δράση επιπλέκτηκε προκειμένου να ευαισθητοποιήσει το σύνολο των πολιτών της χώρας και της Περιφέρειας παρέμβασης σε ζητήματα αναπηρίας, φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού υπό το πρίσμα της δικαιωματικής προσέγγισης.

• Δράση 3 «Προώθηση πολιτικών και μέτρων για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους».

Περιλαμβάνει αφενός την εκπόνηση «Αναπτυξιακής Μελέτης στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους» και αφετέρου την «Κατάρτιση Πρωτοκόλλου Συνεργασίας για την εφαρμογή πολιτικών και μέτρων για την άρση της φτώχειας και του αποκλεισμού που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους».

Ειδικότερα όσον αφορά στη μελέτη, θα εντοπιστούν οι τομείς στους οποίους τα άτομα με αναπηρία υφίστανται αποκλεισμό, θα διερευνηθούν οι ανάγκες τους, οι ευκαιρίες και οι προοπτικές ένταξή τους στην κοινωνικοοικονομική δομή της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, καθώς και ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίσουν οι αναπηρικές οργανώσεις. Παράλληλα θα προταθούν πολιτι-

κές και μέτρα για την αντιμετώπιση των φαινομένων φτώχειας και αποκλεισμού.

Η Δράση αποσκοπεί στην ανίχνευση των προβλημάτων φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού που αντιμετωπίζει η ομάδα στόχος στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή και στη διαμόρφωση πολιτικών και μέτρων για την αντιμετώπισή τους.

• Δράση 4 «Επιμόρφωση στελεχών για την εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρία και εισοδηματικής ενίσχυσης των οικογενειών τους».

Περιλαμβάνει την «Εκπόνηση και παραγωγή εγχειρίδιου για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους στο πλαίσιο του νέου αυτοδικοικητικού χάρτη της χώρας (Πρόγραμμα 'Καλλικράτης')», καθώς και τη «Διοργάνωση Σεμιναρίου Επιμόρφωσης Στελεχών Αναπηρικών Οργανώσεων και Στελεχών Σχεδιασμού και Εφαρμογής Κοινωνικής Πολιτικής σε ζητήματα αναπηρίας, φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού». Η εν λόγω δράση επιπλέκτηκε επειδή δύναται αφενός να συμβάλλει στη βελτίωση της ικανότητας των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων στη διεκδίκηση των αιτημάτων τους, στην πιο ενεργή συμμετοχή τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων και στο συντονισμό της δράσης τους, αφετέρου να υποδείξει στους φορείς σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής τους τρόπους και τους τομείς που πρέπει να παρέμβουν δυναμικά προκειμένου να βελτιώσουν την οικονομική και κοινωνική θέση της ομάδας στόχου.

Φιλόδοξοι στόχοι των Διαδρομών Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία στο Βόρειο Αιγαίο είναι οι εξής:

Ως προς τα άτομα με αναπηρία

- Η ενθάρρυνση της συμμετοχής των ίδιων των ατόμων με αναπηρία στις Οργανώσεις των Ατόμων με Αναπηρία και των Γονέων και Κηδεμόνων αυτών μέσω των οποίων μπορούν να διεκδικούν πιο δυναμικά τα αιτήματά τους,
- Η ενίσχυση της ικανότητας των αναπηρικών οργανώσεων αναφορικά με τη διεκδίκηση των

αιτημάτων τους σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και η βελτίωση της ικανότητά τους να διεκδικούν τη συμμετοχή τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων,

- ο συντονισμός της δράσης και των ενεργειών του συνόλου των Οργανώσεων των Ατόμων με Αναπηρία και των Γονέων και Κηδεμόνων που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου σε ζητήματα φτώχειας και αποκλεισμού.

Ως προς την Πολιτεία

- Η προώθηση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας και η λήψη μέτρων που να εξασφαλίζουν την αξιοπρεπή διαβίωση και την κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία,
- Η ενημέρωση/ευαισθητοποίηση των αρμόδιων εκπροσώπων της πολιτικής πολιτικής, των αιρετών στελεχών της περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και των στελεχών που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και την εφαρμογή κοινωνικών και αναπτυξιακών παρεμβάσεων για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία, τα οποία αναπόφευκτα οδηγούν σε φτώχεια και αποκλεισμό,
- Η αναβάθμιση των ζητημάτων αναπηρίας, φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στην πολιτική ατζέντα σε περιφερειακό επίπεδο,
- Η κινητοποίηση των αρμόδιων εκπροσώπων της πολιτικής πολιτικής, των αιρετών στελεχών της περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και των στελεχών που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και την εφαρμογή κοινωνικών και αναπτυξιακών παρεμβάσεων, για τη λήψη συγκεκριμένων πολιτικών και μέτρων

που δύνανται να άρουν τον αποκλεισμό και τη φτώχεια που υφίσταται τα άτομα με αναπηρία.

Ως προς τα ΜΜΕ και το Ευρύ κοινό

- Η ανάδειξη του γεγονότος πως η αναπηρία, η φτώχεια και ο αποκλεισμός είναι έννοιες αληθινέντες και στενά συνδεδεμένες, γεγονός που συνήθως αγνοείται,
- Η άρση των στερεοτυπικών αντιλήψεων και του κοινωνικού στιγματισμού των ατόμων με αναπηρία και της αντίληψης ότι ο αποκλεισμός είναι φυσικό επακόλουθο της αναπηρίας,
- Η ανάδειξη του γεγονότος ότι, η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός (εμπόδια σε διάφορους τομείς της κοινωνικής ζωής όπως είναι η εκπαίδευση, η κατάρτιση, η κοινωνία της πληροφορίας, οι υπηρεσίες κ.π.) των ατόμων με αναπηρία είναι υπόθεση όλων και πως η αντιμετώπισή τους δύναται να επιφέρει σημαντικά οφέλη στην τοπική κοινωνία και στην Περιφέρεια παρέμβασης,
- Η προώθηση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας, βάσει της οποίας η αξιοπρεπής διαβίωση και η κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία είναι ανθρώπινο δικαίωμά τους,
- Η άρση του συμπονετικού συντηρητισμού και του κοιλακευτικού λαϊκισμού που εδράζεται στις φιλανθρωπικές δράσεις (π.χ. από Εκκλησία, ΜΜΕ κ.π.) προσανατολίζοντας σε λάθος κατεύθυνση την αντιμετώπιση της φτώχειας και τον αποκλεισμό των ατόμων με αναπηρία.

Πληροφορίες για το Σχέδιο Δράσης «Διαδρομές Κοινωνικής Ένταξης Ατόμων με Αναπηρία στο Βόρειο Αιγαίο» διατίθενται μέσω της ιστοσελίδας της Ε.Σ.Α.μεΑ.: www.esaea.gr

Πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Έτους 2010 σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο διατίθενται μέσω των παρακάτω ιστοσελίδων: www.2010againstpoverty.eu & www.poverty2010.gr

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία του ΟΗΕ: Το Άρθρο 24 «Εκπαίδευση» (Μέρος Β')

Στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού αναφερθήκαμε στη σπουδαιότητα του Άρθρου 24 «Εκπαίδευση» της Διεθνούς Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και προσπαθήσαμε μέσω του καθορισμού βασικών εννοιών που περιλαμβάνονται σ' αυτό να παρουσιάσουμε τον τρόπο με τον οποίο η Σύμβαση αντιμετωπίζει το ανθρώπινο δικαιώμα των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση. Συνεχίζοντας λοιπόν θα αναφέρουμε στους τρόπους με τους οποίους δύνανται οι επιταγές του Άρθρου 24 να εφαρμοστούν σε εθνικό επίπεδο με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Για να δημιουργηθεί το κατάλληλο πλαίσιο για την εφαρμογή του Άρθρου 24, τα Συμβαθήδυμα - Κράτη πρέπει να θεσπίσουν νομοθεσία που:

- **Να εκτελεί τη συνταγματική επιταγή της δωρεάν και υποχρεωτικής βασικής εκπαίδευσης για όλα τα παιδιά.**

Στη χώρα μας σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4 του Άρθρου 16 του Συντάγματος «Τα έτη υποχρεωτικής φοίτησης δεν μπορεί να είναι λιγότερα από εννέα. Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας, σε όλες τις βαθμίδες της, στα κρατικά εκπαιδευτήρια....». Αυτό σημαίνει ότι η φοίτηση των ατόμων με αναπηρία στο δημοτικό και στο γυμνάσιο είναι υποχρεωτική, όπως άλλωστε για κάθε Έλληνα πολίτη. Αξίζει να επισημανθεί πως η εκπαίδευση ανήκει στην κατηγορία των κοινωνικών δικαιωμάτων, τα οποία παρουσιάζουν μια ιδιορυθμία που καθιστά αμφίβολη μερικές φορές την ιδιότητά τους ως κατά κυριολεξία δικαιωμάτων. Δεν υπάρχει δυνατότητα εξαναγκασμού του κράτους και ειδικότερα της νομοθετικής εξουσίας για τη θέσπιση και προστασία αυτών των δικαιωμάτων. Οι διατάξεις του συντάγματος περί κοινωνικών δικαιωμάτων εμφανίζονται από αυτήν την άποψη ως «θεσμικές εγγυήσεις» ή ως «κατευθυντήριες αρχές». Αυτό σημαίνει ότι εξαρτάται από τον (κοινό) νομοθέτη να φροντίσει για την κατοχύρωση των κοινωνικών δικαιωμάτων που προβλέπονται στο Σύνταγμα. Οι σχετικές διατάξεις του δεν είναι δηλαδή νομικώς αυτάρκεις: δεν ενεργοποιούνται παρά μόνο αφότου ο νομοθέτης αποφασίσει να τις υποστηρίξει και συγκεκριμενοποιήσει. Για αυτό το λόγο και το αναπηρικό κίνημα της χώρας επί σειρά ετών διεκδικούσε τη θεσμική κατοχύρωση της υποχρεωτικότητας της

εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία. Το έτος 2008 φυφίστηκε ο Ν.3699 «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με Αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» (Αρ. ΦΕΚ 199/Τεύχος Α'/02.10.2008) μέσω του οποίου επιτέλους θεσπίζονταν η ποιλυπόθητη υποχρεωτικότητα της εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία, δίχως όμως να προβλέπονται κυρώσεις στην περίπτωση μη εφαρμογής της, με συνέπεια, ακόμη και σήμερα, δύο χρόνια μετά το Νόμο, αρκετά παιδιά με αναπηρία να βρίσκονται εκτός εκπαιδευτικού συστήματος, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι ο Νόμος χρειάζεται αναμόρφωση.

- **Να καταργεί κάθε υφιστάμενη νομοθεσία που διαχωρίζει τα παιδιά με αναπηρία σε «εκπαιδεύσιμα» και «μη εκπαιδεύσιμα».**

Πέραν της έλλειψης πρόβληψης κυρώσεων και εν γένει μέτρων για την πλήρη εφαρμογή της υποχρεωτικότητας της εκπαίδευσης των ατόμων με αναπηρία, η ριζική αναμόρφωση του Ν.3699/2008 επιβάλλεται επειδή διαχωρίζει την «Ειδική Αγωγή» από την «Εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρία», υπονοώντας με αυτόν τον τρόπο ότι τα άτομα με αναπηρία χωρίζονται σε «εκπαιδεύσιμα» και «μη εκπαιδεύσιμα».

- **Να καταπολεμά τις διακρίσεις λόγω αναπηρίας στον τομέα της εκπαίδευσης.**

Η μόνη νομοθεσία που διαθέτει η χώρα για την καταπολέμηση της διάκρισης λόγω αναπηρίας είναι στον τομέα της απασχόλησης, της επαγγελματικής κατάρ-

τισης και επιμόρφωσης, του επαγγελματικού προσανατολισμού και αναπροσανατολισμού. Πρόκειται για τον Ν.3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπορίας, πλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» (Αρ. ΦΕΚ 16/27.01.2005). Για τον λόγο αυτό απαιτείται η θέσπιση νέας νομοθεσίας για την καταπολέμηση της διάκρισης λόγω αναπορίας - ή λόγω του συνδυασμού της αναπορίας με κάποια άλλη αιτία διάκρισης (φύλο, πλικία, εθνοτική καταγωγή, φυλή, γενετήσιο προσανατολισμό κ.λπ.) - στον τομέα της εκπαίδευσης. Σε μια τέτοια νομοθεσία, η αδυναμία ενός εκπαιδευτικού ιδρύματος γενικής εκπαίδευσης να δεχτεί έναν μαθητή/σπουδαστή/φοιτητή με αναπορία θα πρέπει να θεωρείται ποινικό αδίκημα. Επιπρόσθετα, πρέπει να προβλέπονται κυρώσεις σε αυτούς που ασκούν διακριτική μεταχείριση σε βάρος των ατόμων με αναπορία.

- Να ενισχύει την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της απασχόλησης προκειμένου να διασφαλιστεί ότι νέοι και νέες με αναπορία θα μπορέσουν στο μέλλον να καταλήξουν θέσεις εκπαιδευτικών.**

Όπως είναι γνωστό η εφαρμογή του Ν.3304/2005 παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα και ως εκ τούτου οι ομάδες που προστατεύονται από αυτόν, μεταξύ των οποίων είναι και τα άτομα με αναπορία, δεν έχουν αφεληθεί όσο θα έπρεπε από τη θέσπισή του.

- Να δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά με αναπορία, μέσω της παροχής της κατάλληλης υποστήριξης, να φοιτούν στο σχολείο της περιοχής τους μαζί με τα υπόλοιπα παιδιά.**

Η ριζική αναμόρφωση του Ν.3699/2008 επιβάλλεται και λόγω του ότι δεν παρέχει επί της ουσίας τη δυνατότητα στα άτομα με αναπορία να ενταχθούν στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, δεδομένου ότι στο Νόμο ο θεσμός της παράλληλης στήριξης δεν έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα. Σύμφωνα με σχετικό πόρισμα που είχε αποστείλει ο Συνήγορος του Παιδιού/Συνήγορος του Πολίτη στο Υπουργείο σας τον Ιούνιο του 2009, διαπιστώνονται «συστηματικές παραβιάσεις της νομοθεσίας εκ μέρους του ΥΠΕΠΘ....με συνέπεια την παραβίαση του δικαιώματος ένταξης και φοίτησης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα γενικά σχολεία» (βλ. Συνήγορος του Πολίτη - Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού - Πόρισμα Ν. 3094/03 «Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις» - «Εφαρμογή του θεσμού της παράλληλης στήριξης μαθητών με αναπορία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες», Ιούνιος 2009). Στο ίδιο πόρισμα προτείνεται, μεταξύ άλλων, «να υπάρξει μέριμνα ώστε η παράλληλη στήριξη - πέραν της παροχής της καθαυτής και του σαφούς διαχωρισμού της από την φοίτηση σε τμήμα ένταξης - να διασφαλίζεται από την αρχή του σχολικού έτους».

- Να επιβάλλει τη λήψη μέτρων για την προσβασιμότητα των σχολικών μονάδων, του εξοπλισμού και του εκπαιδευτικού υλικού, καθώς επίσης των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών.**

Η χώρα δεν διαθέτει εθνική νομοθεσία για την προσβασιμότητα στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών, στο εκπαιδευτικό υλικό και στον εξοπλισμό, ενώ η υφιστάμενη εθνική νομοθεσία για την προσβασιμότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων (Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός) αφορά μόνο στις καινούργιες οικοδομές. Επιπρόσθετα, στο άρθρο του 5 Α του Συντάγματος της χώρας αναφέρεται ότι «Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει.....Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας.....». Ωστόσο για την εφαρμογή της προαναφερθείσας συνταγματικής επιταγής στα άτομα με αναπορία απαιτείται η θέσπιση εκτελεστικού νόμου. Πρέπει να σημειωθεί ότι μέχρι στιγμής δεν έχουν συσταθεί ούτε και οι δύο Συμβουλευτικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές της παρ. 7, του άρθρου 2 του Ν. 3699/2008 - η μία για την παρακολούθηση της φυσικής προσβασιμότητας στις εκπαιδευτικές και διοικητικές δομές του Υπουργείου Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων και η άλλη για την παρακολούθηση της πλεκτρονικής προσβασιμότητας του εκπαιδευτικού υλικού και των διαδικτυακών τόπων - στις οποίες μεταξύ άλλων προβλέπεται και η συμμετοχή εκπροσώπων της Ε.Σ.Α.μεΑ. Η σύσταση αυτών των Επιτροπών εκκρεμεί επειδή δεν έχει εκδοθεί μέχρι σήμερα η σχετική Υπουργική Απόφαση. Με στόχο την ένταξη των ατόμων με αναπορία σε ένα ενιαίο εκπαιδευτικό σύστημα ανοιχτό σε όλους, θα πρέπει η προσβασιμότητα να αποτελεί κριτήριο αξιολόγησης των Πανεπιστημίων της χώρας.

- Να θεσπιστεί νομοθεσία για την παροχή εύλογων προσαρμογών στην εκπαίδευση.**

Αυτή θα πρέπει να εντάσσεται στην νομοθεσία καταπολέμησης της διάκρισης στον τομέα της εκπαίδευσης λόγω αναπορίας. Ο ορισμός των εύλογων προσαρμογών που θα περιλαμβάνεται σε αυτή τη νομοθεσία θα πρέπει να είναι ευρύς ώστε, πέραν όλων των άλλων, να περιλαμβάνει την παροχή υποστήριξης τόσο μέσω τεχνικών βοηθημάτων, όσο και μέσω υπηρεσιών στις οποίες θα απασχολούνται άτομα διαφόρων ειδικοτήτων. Επίσης θα πρέπει να εξασφαλίζεται την παροχή προσβάσιμων μέσω μεταφοράς. Όλοι θυμόμαστε τα προβλήματα στις μετακινήσεις που αντιμετώπισαν οι μαθητές με αναπορία τα τελευταία χρόνια προς και από το σχολείο τους, γεγονός το οποίο είχε ως συνέπεια η σχολική χρονιά για αυτά τα παιδιά να ξεκινά πολύ αργότερα από ότι για όλους τους υπόλοιπους μαθητές.

- Να καθιερώνει το δικαίωμα στον έγκαιρο εντοπισμό και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών αναγκών των ατόμων με αναπορία προκειμένου να διασφαλίζεται η δυνατότητα παροχής της κατάλληλης εκπαι-**

δευτικής υποστήριξης από πολύ μικρή πλικά.

Μέσω μιας πρώιμης παρέμβασης θα μπορούν να ανιχνεύονται σε πρώιμο στάδιο οι όποιες ιδιαιτερότητες και μαθησιακές δυσκολίες των βρεφών/παιδιών με αναπηρία και θα διευκολύνεται η ένταξή τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και σε κάποιες περιπτώσεις και η ένταξή τους στην ίδια τη ζωή, όπως για π.χ. συμβαίνει στην περίπτωση των κωφών βρεφών.

Επιπρόσθετα, τα Συμβαλλόμενα Κράτη προκειμένου να πετύχουν τη μετάβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα ένταξης:

- Να εκπονήσουν σχέδια δράσης με συγκεκριμένα μέτρα, πολιτικές, στόχους και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής προκειμένου να πετύχουν την μετάβαση από την ειδική εκπαίδευση στο εκπαιδευτικό σύστημα ένταξης. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη αυτών των πολιτικών είναι η στενή συνεργασία όλων των τύπων σχολείων, αλλά και η συνέργια των πολιτικών/μέτρων με άλλα Υπουργεία, όπως για π.χ. με το Υπουργείο Υγείας, Μεταφορών, Εργασίας κ.λπ.
- Να διαθέσουν οικονομικούς πόρους μέσω του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας για: την αναμόρφωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και του εκπαιδευτικού υλικού στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, την πλήρη εφαρμογή του θεσμού της παράλληλης στήριξης, την κατασκευή προσβάσιμων κτιριακών εγκαταστάσεων, εργαστηρίων, βιβλιοθηκών, Πανεπιστημίων κ.λπ. και τη βελτίωση των ήδη υφιστάμενων κ.λπ.
- Να διαβουλεύονται για όλα τα ζητήματα με τις οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία.
- Να αναπτύξουν μηχανισμούς λογοδοσίας και παρακολούθησης της εγγραφής των παιδιών με αναπηρία στα σχολεία και να υποβάλλονται σχετικές εκθέσεις αναφορικά με τα ποσοστά συμμετοχής τους, καθώς και με τις επιδόσεις τους.
- Να παρέχουν τη δυνατότητα στα ίδια τα άτομα με αναπηρία και τους γονείς και νόμιμους κηδεμόνες τους να επιλέγουν τον τύπο του σχολείου που επιθυμούν, αλλά και το χρονικό διάστημα της εκπαίδευσης τους.
- Να διασφαλίζουν τη συμμετοχή των γονέων και νομίμων κηδεμόνων των ατόμων με αναπηρία στη διαμόρφωση των ατομικών εκπαιδευτικών σχεδίων

και εκπαιδευτικών προγραμμάτων εν γένει.

- Να προωθούν την εξειδίκευση των εκπαιδευτικών ανά κατηγορία αναπηρίας.
- Να παρέχουν ευρείες ευκαιρίες κατάρτισης στους εκπαιδευτικούς πριν, αλλά και κατά τη διάρκεια άσκησης των εκπαιδευτικών τους καθηκόντων προκειμένου να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις μιας ποικιλόμορφης τάξης.
- Να υλοποιούν προγράμματα για την ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας μεταξύ των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα οποία να συμμετέχουν νηπιαγωγοί/δάσκαλοι/καθηγητές και οι αντιπροσωπευτικοί τους φορείς, μαθητές/σπουδαστές/φοιτητές με αναπηρία και τα σωματεία τους, γονείς/νόμιμοι κηδεμόνες παιδιών/ατόμων με αναπηρία και οι σύλλογοι τους, οργανώσεις ατόμων με αναπηρία κ.λπ.
- Να συμπεριλάβουν στο σχολικό πρόγραμμα μαθήματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Να προωθούν το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης των μαθητών με αναπηρία. Ως εκ τούτου, πρέπει όλα τα σχολεία να προωθήσουν τη δημιουργία μαθητικών οργανώσεων και σχολικών συμβουλίου που δίνουν βήμα στους μαθητές με αναπηρία, μέσω των οποίων θα μπορούν να εκφράζουν τις απόψεις τους για την εκπαίδευσή τους.

Η διαδικασία μετάβασης στο εκπαιδευτικό σύστημα ένταξης που το Άρθρο 24 της Σύμβασης υπαγορεύει δεν είναι εύκολη υπόθεση και για αυτό απαιτείται η ευρεία συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών.

Με το Άρθρο 24 για πρώτη φορά δίνεται το δικαίωμα στα άτομα με αναπηρία να αποκτούν ακαδημαϊκά προσόντα και να αναπτύσσουν απαραίτητες δεξιότητες για τη ζωή τους, όπως για π.χ. είναι η εκμάθηση γραφής Braille για τα τυφλά παιδιά και τα παιδιά με προβλήματα όρασης, η εφαρμογή υποστηρικτικών και εναλλακτικών μεθόδων, μέσων και μορφών επικοινωνίας, η υλοποίηση προγραμμάτων κινητικότητας και προσανατολισμού, η εκμάθηση νοηματικής γηώσσα για τα κωφά και βαρήκοα παιδιά κ.λπ., εντός ενός νέου τύπου σχολείου, του «σχολείου για όλους» που σέβεται την ποικιλομορφία της ανθρώπινης ύπαρξης.

Θ.Α.

Αξιολόγηση της Εφαρμογής του Κανονισμού αριθ. 1107/2006

**του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
της 5ης Ιουλίου 2006 σχετικά με τα δικαιώματα
των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη
κινητικότητα όταν ταξιδεύουν αεροπορικώς**

Ο Κανονισμός 1107/2006, που τέθηκε σε πλήρη ισχύ τον Ιούλιο 2008, αποτελεί τον πρώτο από μια σειρά νέων Κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που προωθούν τη διασφάλιση των ίσων ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρία και ειδικότερα για τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα. Ως άτομο με αναπηρία ή άτομο με μειωμένη κινητικότητα στον Κανονισμό ορίζεται οποιοδήποτε πρόσωπο, η κινητικότητα του οποίου είναι μειωμένη κατά τη χρήση των μεταφορικών μέσων, ήδη ως οποιασδήποτε σωματικής αναπηρίας (αισθητήριας ή κινητικής, μόνιμης ή προσωρινής), διανοητικής ανικανότητας ή αδυναμίας, ή ήδη ως οποιασδήποτε άλλης αιτίας ανικανότητας ή ηλικίας, και η κατάσταση του οποίου απαιτεί κατάλληλη προσοχή και προσαρμογή των προσφερόμενων σε όλους τους επιβάτες υπηρεσιών στις ιδιαίτερες ανάγκες του προσώπου αυτού.

Ο Κανονισμός αυτός έχει εφαρμογή κατά τις αεροπορικές μετακινήσεις με αναχώρηση από, διέλευση από, ή άφιξη σε αεροδιμένα, όταν ο αεροδιμένος ευρίσκεται στο έδαφος Κράτους-μέλους όπου ισχύει η Συνθήκη, ενώ κάποια άρθρα του (άρθρα 3, 4 και 10) έχουν επίσης εφαρμογή για τους επιβάτες που αναχωρούν από αεροδιμένα ευρισκόμενο σε τρίτη χώρα με προορισμό αεροδιμένα ευρισκόμενο στο έδαφος Κράτους-μέλους όπου ισχύει η Συνθήκη, εφόσον την πτήση εκτελεί κοινοτικός αερομεταφορέας.

Οι βασικότερες προβλέψεις του Κανονισμού για τα άτομα με αναπηρία ή τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα περιλαμβάνουν τα εξής:

- Μη δυνατότητα - με την επιφύλαξη ορισμένων εξαιρέσεων που κυρίως σχετίζονται με την ασφάλεια - άρνησης επιβίβασης ή κράτησης από τις εταιρείες.
- Δικαίωμα λήψης βιοήθειας στους αεροδιμένες χωρίς επιπλέον κόστος.
- Μετατόπιση στους φορείς διαχείρισης των αεροδιμένων της ευθύνης παροχής συνδρομής στα άτομα αυτά, αντί στις αεροπορικές εταιρείες όπως γίνονταν κατά το παρελθόν.
- Είσπραξη από τους αεροδιμένες σχετικών τελών από κάθε αεροπορική εταιρεία, ανάλογων προς τον αριθμό επιβατών που η εταιρεία μεταφέρει από και προς τον αεροδιμένα, ώστε το βάρος να κατανέμεται δίκαια σε όλους τους επιβάτες που χρησιμοποιούν έναν αεροδιμένα και να μην αποθαρρύνεται η μεταφορά ατόμων με αναπηρία και ατόμων με μειωμένη κινητικότητα.

Ο Κανονισμός απαιτεί επίσης - μεταξύ άλλων - από τα Κράτη-μέλη να θεσπίσουν κυρώσεις στο εθνικό δίκαιο για την περίπτωση μη συμμόρφωσης με τον Κανονισμό, καθώς και να δημιουργήσουν Εθνικούς Φορείς Εφαρμογής, αρμόδιους για την επιβολή του. Στην Ελλάδα ο ρόλος αυτός έχει ανατεθεί στην Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (Υ.Π.Α.).

Παράλληλα ο Κανονισμός απαιτεί από την Επιτροπή, να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα της εφαρμογής του και εφόσον κριθεί απαραίτητο, να υποβάλει και νομοθετικές προτάσεις για τη λεπτομερέστερη εφαρμογή των διατάξεων του ή την αναθεώρησή τους.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή / Γενική Διεύθυνση Ενέργειας και Μεταφορών ζήτησε από την εταιρεία Steer Davies Gleave να προβεί σε ανεξάρτητη αξιολόγηση του Κανονισμού, το τελικό κείμενο¹ της οποίας υποβλήθηκε τον Ιούνιο 2010.

Τα συμπεράσματα της παραπάνω αξιολόγησης - που βασίστηκε σε συζητήσεις, διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς (αεροδιμένες, αεροπορικές εταιρείες, εθνικούς φορείς εφαρμογής, αναπηρικές οργανώσεις) και έρευνα γραφείου αναθυτικά για Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ισπανία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο και συνοπτικά για τα υπόλοιπα 11 Κράτη - δείχνουν ότι η πλειονότητα των αεροδιμένων και των αεροπορικών εταιρειών, που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της μελέτης αξιολόγησης, έχουν εφαρμόσει τις απαιτήσεις του Κανονισμού. Ωστόσο, εξακριβώθηκε ότι υπάρχει σημαντική διακύμανση στην ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται από τους αεροδιμένες, καθώς και στις πολιτικές των αεροπορικών εταιρειών σχετικά με τη μεταφορά των ατόμων με αναπηρία ή των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα. Εντοπίστηκε επίσης σχετικά περιορισμένη δραστηριότητα από τους Εθνικούς Φορείς Εφαρμογής για την παρακολούθηση της εφαρμογής του Κανονισμού και για την προώθηση της ενημέρωσης και συνειδητοποίησης των δικαιωμάτων που χορηγεί.

Ειδικότερα διαπιστώθηκαν ανά ομάδα εμπλεκόμενων τα εξής:

A) Αεροπορικές εταιρείες.

Εντοπίστηκε ανομοιομορφία στις πολιτικές που εφαρμόζουν για τη μεταφορά ατόμων με αναπηρία ή ατόμων με μειωμένη κινητικότητα (π.χ. σχετικά με τον αριθμό ανά πτήση, την απαίτηση για συνοδό κ.λπ.). Η έγκριση των πολιτικών αυτών είναι ευθύνη των εθνικών ρυθμιστικών αρχών ασφάλειας, αν και συνήθως οι εταιρείες προτείνουν τυπικά πολιτικές, οι οποίες γίνονται αποδεκτές με ελάχιστες ή καθόλου τροποποιήσεις από

τις αρμόδιες Αρχές, που συχνά ταυτίζονται με τους Εθνικούς Φορείς Εφαρμογής του Κανονισμού. Επισημαίνεται ότι αν και ως πρόφαση για την ισχύ περιορισμών του αριθμού π.χ. των μεταφερόμενων ατόμων ανά πτήση είναι συνήθως η ασφάλεια, ελάχιστες ενδείξεις συγκεντρώθηκαν που να τη δικαιολογούν. Ο αντίστοιχος δε Κανονισμός που ισχύει στις Η.Π.Α., δεν προβλέπει παρόμοιους περιορισμούς. Όλες οι εταιρείες που εξετάστηκαν είχαν δημοσιεύσει πληροφόρηση για τη μεταφορά των ατόμων με αναπηρία, η πλειοψηφία τους όμως δεν ανέφερε στις ιστοσελίδες τους όλη τη σχετική πληροφόρηση για τους περιορισμούς μεταφοράς, που συνήθως συνδέονται με την προκοινοποίηση της ανάγκης για βοήθεια, κάτι που θα μπορούσε να θεωρηθεί παραβίαση του Κανονισμού. Ένα άλλο θέμα που τέθηκε από τις αναπηρικές οργανώσεις αφορά στη διαχείριση από τις εταιρείες των τεχνικών βοηθημάτων και εξοπλισμού κινητικότητας, για τα οποία ο Κανονισμός προβλέπει μεν τη διαχείριση αλλά δεν προβλέπει τρόπους μείωσης των κινδύνων απώλειας ή φθοράς ούτε και αύξηση της αποζημίωσης που καθορίζεται από τη συνθήκη του Μόντρεαλ.

B) Αερολιμένες.

Όλοι οι αεροδιμένες που εξετάστηκαν είχαν εφαρμόσει τον Κανονισμό, αν και υπήρξε η πληροφορία ότι περιφερειακοί αεροδιμένες της Ελλάδας δεν τον έχουν εφαρμόσει. Οι περισσότεροι ανέθεσαν την υπηρεσία σε κάποιο Ανάδοχο και κάποιοι ήταν σε διαδικασία επαναδιαπραγμάτευσης γιατί οι μέχρι τότε παρεχόμενες υπηρεσίες δεν ήταν ικανοποιητικές. Η συνότητα παροχής βοήθειας ποικίλει, αλλά γενικά ένα ποσοστό 0,2-0,7% των επιβατών ζήτησε την παροχή της προβλεπόμενης βοήθειας. Οι περισσότεροι αεροδιμένες είχαν θεσπίσει ποιοτικά πρότυπα, που ακολουθούσαν συνήθως τα ελάχιστα προτεινόμενα πρότυπα στο ECAC Document 30. Στις περισσότερες όμως περιπώσεις θεωρήθηκε ικανοποιητικό το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών. Καταγράφηκε διαφοροποίηση στο διατιθέμενο εξοπλισμό των αεροδιμένων αιλιά και στο επίπεδο εκπαίδευσης του προσωπικού (ποικίλει από 3 ως 14 ημέρες). Τα τέλη που εισπράττονται από τους αεροδιμένες για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία, επίσης, ποικίλουν από 0,16 σε 0,90 ευρώ, χωρίς να καταστεί δυνατόν να εξακριβωθούν τα αίτια αυτής της απόκλισης.

¹Βλ. http://ec.europa.eu/transport/passengers/studies/doc/2010_06_evaluation_regulation_1107-2006.pdf

Γ) Εθνικοί Φορείς Εφαρμογής.

Όλα τα Κράτη-μέλη, εκτός της Σλοβενίας, είχαν ορίσει Εθνικούς Φορείς Εφαρμογής, που στις περισσότερες περιπτώσεις είναι οι Υπηρεσίες Πολιτικής Αεροπορίας και όλα, εκτός της Πολωνίας και Σουηδίας, είχαν θεσμοθετήσει κυρώσεις, αν και αρκετά δεν κάλυπταν όλες τις περιπτώσεις παραβάσεων. Οι ανώτατες ποινές ποικίλουν σημαντικά και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν είναι αρκετά αυστηρές ώστε να καθιστούν τις παραβάσεις αποτρεπτικές. Τα περισσότερα Κράτη έχουν λάβει ελάχιστες καταγγελίες (συνολικά περίπου 1.110 σε ένα σύνολο 3,2 εκατομμυρίων επιβατών στους οποίους παρασχέθηκε η βιόθεια), εκ των οποίων το 80% στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενδεχομένως λόγω της νομοθεσίας που επιτρέπει οικονομική αποζημίωση. Σε κάποια Κράτη εντοπίστηκαν σημαντικές πρακτικές δυσχέρειες για την επιβολή και την είσπραξη των κυρώσεων, κατά κανόνα σε σχέση με την επιβολή προστίμων στους μεταφορέis οι οποίοι εδρεύουν σε άλληα κράτη. Αν και οι περισσότεροι Φορείς είχαν θεσπίσει κάποια μέτρα για την παρακολούθηση της εφαρμογής του Κανονισμού, στις περισσότερες περιπτώσεις αυτή ήταν ελλιπής, οι περισσότεροι έλεγχοι επικεντρώθηκαν στους ελέγχους των συστημάτων και διαδικασιών χωρίς να αξιολογήσουν την εμπειρία των επιβατών. Λίγοι Φορείς επίσης ανέπτυξαν δράσης ευαισθητοποίησης/ενημέρωσης για τον Κανονισμό, μόνο 2 δραστηριοποιήθηκαν σε αυτό τον τομέα.

Δ) Διάφορα Θέματα.

Ένα σημαντικό θέμα, που ανεδείχθη, είναι η μη συμβατότητα του ευρωπαϊκού με τον αντίστοιχο αμερικανικό Κανονισμό, που εφαρμόζεται στις ευρωπαϊκές εταιρείες που κάνουν πτήσεις από/προς τις Η.Π.Α. Σημεία τριβής: η ευθύνη παροχής βιόθειας κατά τον αμερικανικό Κανονισμό βαρύνει τις εταιρείες και όχι τους αεροδιμένες, ενώ δεν επιτρέπονται περιορισμοί στον αριθμό των μεταφερόμενων ατόμων με αναπροσία ανά πτήση ούτε απαίτηση για προ-κοινοποίηση της ανάγκης για βιόθεια.

Οι προτάσεις της εταιρείας αξιολόγησης για βελτίωση αφορούν κυρίως σε:

A) Προτάσεις που δεν απαιτούν νομοθετικές ρυθμίσεις και σχετίζονται με θέματα όπως η διατήρηση της ευθύνης στα αεροδρόμια, η παροχή πληροφοριών σχετικά με την προσβασιμότητα των αεροδρομίων (π.χ. η μέγιστη πιθανή απόσταση με τα πόδια μέσα στο αεροδρόμιο, τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την πρόσβαση στα αεροσκάφη, καθώς και οι χώροι που διατίθενται για τα άτομα με αναπροσία κ.λπ.), η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τη δομή των συμβάσεων με τους παρόχους της βιόθειας, η κατάρτιση του προσωπικού, η αποσαφήνιση των πολιτικών ασφαλείας (σχετικά π.χ. με τον αριθμό των μεταφερόμενων ατόμων ανά πτήση, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες θα απαιτείται η πρόβλεψη συνοδείας κ.λπ.), η συγκέντρωση των ποσοστών όσων προ-κοινοποιούν την ανάγκη για βιόθεια με στόχο την επανεξέταση του μέτρου, η χορήγηση απόδειξης στα άτομα που την προ-κοινοποιούν, η θέσπιση κυρώσεων για όλες τις παραβάσεις και ο μεθοδικός έλεγχος εφαρμογής του Κανονισμού, η προώθηση της ενημέρωσης, η στενότερη συνεργασία με τις αναπτυρικές οργανώσεις, η ανάπτυξη πλεπτομερούς οδηγού ορθής πρακτικής σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού κ.λπ.

B) Προτάσεις που απαιτούν τροποποίηση του Κανονισμού (άρθρα 8, 11, 14, 17) και σχετίζονται με θέματα, όπως π.χ. η ανάγκη διευκρίνισης ότι τα τέλη για την παροχή βιόθειας πρέπει να εξειδικεύονται ανά αεροδιμένα και να μην είναι ενιαία σε όλη την εθνική επικράτεια, να είναι διαφανή, λογικά και να σχετίζονται με το κόστος, η ανάγκη διασφάλισης της εκπαίδευσης του προσωπικού των εταιρειών παροχής υπηρεσιών εδάφους, η ανάγκη ανεξαρτησίας των Εθνικών Φορέων Εφαρμογής από κάθε φορέα παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο του Κανονισμού (εν προκειμένω αυτό δεν ισχύει στην Ελλάδα) και αποσαφήνισης ότι οι Φορείς αυτοί είναι υπεύθυνοι για κάθε πτήση που φεύγει από και φθάνει σε αεροδιμένες του Κράτους τους, η αποσαφήνιση ότι τυχόν καταγγελίες πρέπει να απευθύνονται στο Φορέα του Κράτους από όπου αναχώρησε η πτήση και όχι στο Φορέα του κράτους που εξέδωσε την άδεια εκμετάλλευσης του αερομεταφορέα κ.λπ.

Τέλος προτείνεται η αντιμετώπιση σοβαρών θεμάτων-κλειδιών, όπως π.χ. ο προσδιορισμός των συνθηκών μεταφοράς των ατόμων με αναπηρία (αριθμός ανά πτήση, απαίτηση για συνοδό κ.λπ.), η περαιτέρω αποσαφήνιση των ορισμών του «ατόμου με μειωμένη κινητικότητα», του «εξοπλισμού κινητικότητας» και της «συνεργασίας», η διευκρίνιση εάν οι αεροπορικές εταιρίες μπορούν να επιβάλλουν πρόσθετες επιβαρύνσεις για την παροχή οξυγόνου ή πολλαπλών θέσεων όταν η μία θέση είναι ανεπαρκής για τον επιβάτη (π.χ. στην περίπτωση των παχύσαρκων ή τραυματιών), η συμπεριληψη διάταξης που να απαιτεί από τα αεροδρόμια να δημοσιεύουν πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των επιβατών με αναπηρία (συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος υποβολής καταγγελίας) στα προσβάσιμα σημεία εντός του αεροδιμένα κ.λπ. Τονίζεται η ανάγκη διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με τις προτεινόμενες αλλαγές και η διερεύνηση του αντικτύου εφαρμογής τους, καθώς και η συνεργασία Επιτροπής, Κρατών-μελών και όλων των εμπλεκόμενων για να τροποποιήσουν τη σύμβαση του Μόντρεαλ, προκειμένου να διαφοροποιηθούν τα τεχνικά βιοθήματα και ο εξοπλισμός για την κινητικότητα από τον ορισμό της «αποσκευής», ώστε να επιτευχθεί εξορθολογισμός της παρεχόμενης αποζημίωσης για τη φθορά ή απώλεια ακριβού εξοπλισμού (σήμερα προβλέπονται 1.131 ειδικά τραβηγκτικά δικαιώματα, ή ευρώ 1,370).

Ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Ο Πρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης είχε την ιδιαίτερη τιμή να οριστεί από την Κυβέρνηση μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (EOKE), και συμμετέχει στην 3η Ομάδα Εργασίας.

Πρόκειται για τον πρώτο Έλληνα με αναπηρία που συμμετέχει στην EOKE, η οποία αποτελεί συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που παρέχει εμπειρογνωμοσύνη στα μεγάλα θεματικά όργανα της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), εκδίδοντας γνωμοδοτήσεις σχετικά με την προτεινόμενη κοινωνική νομοθεσία. Η EOKE εκδίδει επίσης γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας για θέματα που θεωρεί ότι χρήζουν εξέτασης. Ένα από τα κύρια καθήκοντα της EOKE είναι να πειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και της κοινωνίας των πολιτών, αφού στους κόλπους της συμμετέχουν εκπρόσωποι των κοινωνικών φορέων. Η EOKE συμβάλλει στην ενίσχυση του ρόλου τους μέσω του διαρθρωμένου διαλόγου με τις ομάδες αυτές στα κράτη μέλη της ΕΕ και σε τρίτες χώρες. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα μέλη είναι οργανωμένα σε τρεις ομάδες: «Εργοδότες», «Μισθωτοί» και «Διάφορες Δραστηριότητες» (π.χ. γεωργικές οργανώσεις, ενώσεις καταναλωτών, περιβαλλοντικές οργανώσεις, οργανώσεις για την οικογένεια, μη κυβερνητικές οργανώσεις κ.λπ.).

Στην πρώτη Ολομέλεια περιόδου 2010 – 2015 που έλαβε χώρα από τις 19 έως τις 21 Οκτωβρίου

2010 στις Βρυξέλλες και αφορούσε την εκλογή των οργάνων της EOKE, αποφασίστηκε η συμμετοχή του κ. Βαρδακαστάνη στο Προεδρείο του Ειδικού Τμήματος για τις Μεταφορές, την Ενέργεια, τις Υποδομές και την Κοινωνία της Πληροφορίας, η συμμετοχή του ως μέλος του Ειδικού Τμήματος για την Οικονομία και τη Νομισματική Ένωση, καθώς και στην Επιτροπή για τον Συντονισμό των Οικονομικών Πολιτικών. Τέλος, συμμετέχει στην Επιτροπή για το Πρόγραμμα «Ευρώπη 2020».

Η συμμετοχή του Προέδρου της Ε.Σ.Α.μεΑ. σε ένα τόσο σημαντικό όργανο ευρωπαϊκής εμβέλειας είναι μεγάλη τιμή και αναγνώριση για το εθνικό αναπηρικό κίνημα, για το τριτοβάθμιο κοινωνικό και συνδικαλιστικό φορέα εκπροσώπους των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους στην Ελλάδα, που με συνέπεια και αίσθημα ευθύνης αγωνίζεται σθεναρά για την ισότιμη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία σε εθνικό επίπεδο αλλά και με έντονη δραστηριότητα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ωστόσο, η Ε.Σ.Α.μεΑ. οφείλει να επισημάνει το σημαντικό έλλειμμα που συνεχίζει να υφίσταται και δεν είναι άλλο από τη μη συμμετοχή της Συνομοσπονδίας στην εθνική Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Η Συνομοσπονδία ζητεί από την Κυβέρνηση να τηρήσει τις δεσμεύσεις της και να διευθετήσει αυτό το σημαντικό ζήτημα, προκειμένου τα άτομα με αναπηρία να εκπροσωπούνται και να συμμετάσχουν ενεργά σε όλες τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και προώθησης των δικαιωμάτων τους και σε εθνικό επίπεδο.

η ΕΣΑμεΑ

παρεμβαίνει,
προτείνει,
διεκδικεί...

Προτάσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ. για το ν/σ του Υπουργείου Δικαιοσύνης για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος των ποινών και των συνθηκών κράτησης ΑμεΑ
Την αναγκαιότητα του σχεδιασμού και της εφαρμογής ειδικών μέτρων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία, τα οποία κρατούνται στις φυλακές της χώρας, που κατά καιρούς βλέπουν το φως της δημοσιότητας, έθεσε η Ε.Σ.Α.μεΑ. με σχετική επιστολή της στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ. Χ. Καστανίδη, κοινού Συστήματος, με αφορμή το ενημερωτικό σημείωμα που κατέθεσε το Υπουργείο στη Βουλή για το υπό κατάθεση νομοσχέδιο για τον εκσυγχρονισμό των ποινών στις 18.10.10.

Το αναπηρικό κίνημα προσδοκά ότι θα συμπεριληφθούν ειδικά μέτρα για τους κρατούμενους που ανήκουν στην ευπαθή κοινωνικά ομάδα των ατόμων με αναπηρία και δεν έχουν διαπράξει σοβαρά αδικήματα. Σε αυτή την κατεύθυνση προτίττητα, είτε είναι νόμιμοι μετανάστες, καθώς και για τους γονείς/κηδεμόνες και εν γένει όσους βάσει δικαστικής απόφασης φροντίζουν άτομα με βαριά αναπηρία και έχουν α' βαθμό συγγένειας με τους τελευταίους.

Απαραίτητη η θέσπιση ενός εθνικού προγράμματος δημοσίων πολιτικών για την αναπηρία
Την έντονη διαμαρτυρία της εξέφρασε η Ε.Σ.Α.μεΑ. επειδή δεν κλήθηκε να παραστεί στη συνάντηση της 19ης Οκτωβρίου 2010, που είχε ο Πρωθυπουργός κ. Γ. Παπανδρέου με τους εκπροσώπους των Κοινωνικών Εταίρων της χώρας. Στην ομιλία του Πρωθυπουργού, για το ακανθώδες ζήτημα της ανεργίας ακούστηκαν - αν και απουσία των ιδίων των ΑμεΑ - μέτρα και πολιτικές για τα άτομα με αναπηρία, τα οποία όμως βασίζονται σε συνταγές που ξεκίνησαν να εφαρμόζονται στην Ελλάδα από τη δεκαετία του '80.

Οι στόχοι της Κυβέρνησης κινούνται στη σωστή κατεύθυνση, αφού ο ίδιος ο Πρωθυπουργός αναγνωρίζει ότι ανάμεσα στους πολίτες που πλήττονται με μεγαλύτερη ένταση από την οικονομική κρίση είναι και τα άτομα με αναπηρία. Ωστόσο, αυτή η αναγνώριση θα μπορούσε να δώσει αισιοδοξία στα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους μόνο εάν συνοδεύονταν από συστηματικές, στοχευμένες και διακριτές δράσεις. Η αξιοπιστία των μέτρων και των πολιτικών που εξαγγέλθηκαν από τον Πρωθυπουργό θα τεθεί σε δοκιμασία, εάν δεν ληφθεί υπόψη το σοβαρό και διαχρονικό έλλειμμα στην απρόσκοπη εφαρμογή του μοναδικού νόμου που στηρίζει

την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, του γνωστού σε όλους μας ν. 2643/98.

Το αναπηρικό κίνημα της χώρας ήταν, είναι και θα είναι παρόν σε όλες τις προσκλήσεις και προκλήσεις της Πολιτείας για την αντιμετώπιση της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Σε αυτή την κρίσιμη περίοδο το αναπηρικό κίνημα διεκδικεί τη θέσπιση εθνικού προγράμματος δημοσίων και θεσμικών πολιτικών παρεμβάσεων για την αναπηρία, μεταξύ των οποίων είναι και οι παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της ανεργίας των ατόμων με αναπηρία.

Συνάντηση αντιπροσωπείας της Ε.Σ.Α.μεΑ. με τον Αναπληρωτή Υπουργό Εργασίας

Συνάντηση με τον Αναπληρωτή Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κ. Γ. Κουτρουμάνη πραγματοποίησε αντιπροσωπεία της Ε.Σ.Α.μεΑ. στις 18.10.10, προκειμένου να του εκθέσει το σύνολο των πάγιων αιτημάτων του αναπτηρικού κινήματος που άπονται της αρμοδιότητάς του. Στο επίκεντρο της συνάντησης βρέθηκαν προτάσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ., οι οποίες κατατέθηκαν και εγγράφως και αφορούν στο σχεδιασμό και την εφαρμογή από τον Ο.Α.Ε.Δ. πολιτικών, μέτρων και προγραμμάτων για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην παραγωγική διαδικασία της χώρας, ιδιαίτερα εν μέσω της δυσμενούς οικονομικής κρίσης.

Επιπλέον, η Συνομοσπονδία έθεσε συνταξιοδοτικά και ασφαλιστικά αιτήματα με αιχμή του δόρατος την άρση των περικοπών που επιβαρύνουν σημαντικά την ήδη δυσχερή οικονομική κατάσταση των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους.

Τέλος, ιδιαίτερη μνεία έγινε στο νομοσχέδιο για την αναβάθμιση της Επιθεώρησης Εργασίας και τις σχετικές προτάσεις της Συνομοσπονδίας, η οποία χαιρέτισε την πρωτοβουλία αυτή και επίσης στο πάγιο αίτημα του αναπτηρικού κινήματος για την αξιοποίηση του ΣΕΠΕ με κατεύθυνση τη διασφάλιση της εφαρμογής «εύλογων προσαρμογών» με στόχο την εξάλειψη των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρία κατά την εργασία στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

Πρόσκληση για τη δημιουργία ιστολογίων των φορέων στη διαδικτυακή πύλη www.ameanet.gr

Από τα τέλη Σεπτεμβρίου 2010 έχει τεθεί σε λειτουργία η διαδικτυακή πύλη www.ameanet.gr. Η υπηρεσία www.ameanet.gr είναι μια πλήρως προσβάσιμη δικτυακή πύλη, η οποία λειτουργεί ως μια ψηφιακή κοινότητα για τα άτομα με αναπηρία μέσω της ανάπτυξης υπηρεσιών πληροφόρησης, συμβουλευτικής στήριξης και ενδυνάμωσής τους. Η προσβάσιμη διαδικτυακή πύλη και οι πλεκτρονικές υπηρεσίες απευθύνονται σε τέσσερις διαφορετικές ομάδες ΑμεΑ: άτομα με προβλήματα όρασης, άτομα με κινητικές αναπηρίες, άτομα με προβλήματα ακοής και άτομα με νοντικές αναπηρίες.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. καλεί τους φορείς – μέλη της να δημιουργήσουν ιστολόγια και να εγγραφούν στην πύλη. Λεπτομέρειες για τη διαδικασία εγγραφής είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Ε.Σ.Α.μεΑ. στη διεύθυνση www.esaea.gr.

Συνάντηση με τον Υπουργό Οικονομικών μετά την κινητοποίηση του κινήματος των τυφλών Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία και το σύσσωμο το εθνικό αναπτηρικό κίνημα στήριξαν με όλες τους τις δυνάμεις την κινητοποίηση της Εθνικής Ομοσπονδίας Τυφλών (ΕΟΤ) και του Πανεπληρωματικού Συνδέσμου Τυφλών (ΠΣΤ) στο Υπουργείο Οικονομικών στις 20 Οκτωβρίου 2010, με την οποία έστειλαν ένα πηχηρό μήνυμα, την έντονη διαμαρτυρία και δυσαρέσκειά τους για το γεγονός ότι η κυβέρνηση δεν έχει ανταποκριθεί στα οικονομικής φύσης αιτήματά τους.

Το εθνικό αναπτηρικό κίνημα και το κίνημα των τυφλών απαίτησε την κατάργηση της περικοπής δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα και επιδομάτων αδείας στους τυφλούς συνταξιούχους, δεδομένου ότι αυτά δεν βαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό, τη μη θέσπιση οικονομικών κριτηρίων στις χορηγούμενες κοινωνικές παροχές, καθώς και την αύξηση του προνοιακού επιδόματος για τους ανασφάλιστους και έμμεσα ασφαλισμένους τυφλούς στα 25 ημερομίσθια του ανειδίκευτου εργάτη.

Αποτέλεσμα της δυναμικής κινητοποίησης ήταν η συνάντηση αντιπροσωπείας της ΕΟΤ και του ΠΣΤ, στην οποία συμμετείχε και ο Γενικός Γραμματέας της Ε.Σ.Α.μεΑ. κ. Χ. Νάστας, με τον Υπουργό Οικονομικών κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, ο οποίος από την πλευρά του δεσμεύτηκε να προχωρήσει σε διορθωτική κίνηση για την επίλυση του πρώτου ζητήματος αναγνωρίζοντας το δίκαιο του αιτήματος, ενώ δεσμεύτηκε να αντιμετωπίσει θετικά τα επόμενα δύο αιτήματά τους, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία.

Το κίνημα των τυφλών και το αναπτηρικό κίνημα της χώρας θα συνεχίσουν να βρίσκονται στην πρώτη γραμμή του δίκαιου αγώνα για την προστασία των ατόμων με αναπηρία από τις οδυνηρές συνέπειες της κρίσης, αλλά και την υπεράσπιση και διασφάλιση των θεμελιωδών ανθρωπίνων και κεκτημένων δικαιωμάτων τους, με αποκορύφωμα το μεγάλο συλλαλητήριο της Ε.Σ.Α.μεΑ. στην πλατεία Συντάγματος στις 3 Δεκεμβρίου 2010 – Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία για τη λήψη από την πολιτεία άμεσων μέτρων δημοσίων πολιτικών και θεσμικών παρεμβάσεων για την αναπηρία.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. δίπλα στους μαθητές και καθηγούτες του ΚΕΚ – ΑμεΑ Γαλατσίου

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. και σύσσωμο το εθνικό αναπρικό κίνημα στήριξαν την κινητοποίηση των μαθητών και καθηγούτων στην ΚΕΚ – ΑμεΑ Γαλατσίου που έλαβε χώρα στις 13 Οκτωβρίου 2010 έχω από το Υπουργείο Εργασίας.

Τα οξυμένα προβλήματα του ΚΕΚ - ΑμεΑ Γαλατσίου, το οποίο εποπτεύεται από το Υπουργείο Εργασίας και αποτελεί το μόνο εξειδικευμένο Κέντρο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Αττική για τα άτομα με αναπηρία, έχουν φέρει σε απόλυτη απόγνωση τους μαθητές και τους καθηγούτες που από την έναρξη της χρονιάς, πλόγω της έλλειψης χρηματοδότησης, αντιμετωπίζουν υλικοτεχνικά προβλήματα (ανεπαρκείς χώροι εκπαίδευσης κ.λπ.), καθώς και τη μη πληρωμή των δεδουλευμένων στους ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς.

Το αναπρικό κίνημα κάλεσε την ηγεσία του Υπουργείου Εργασίας να διασφαλίσει τη συνέχιση της λειτουργίας του ΚΕΚ – ΑμεΑ Γαλατσίου με επαρκή χρηματοδότησή του.

Οργή και αγανάκτηση: Καταδικάζουν τα άτομα με Σακχαρώδη Διαβήτη σε ακρωτηριασμούς και πολλαπλή αναπηρία!

Την οργή και την αγανάκτησή της εξέφρασε η Ε.Σ.Α.μεΑ. και σύσσωμο το εθνικό αναπρικό κίνημα για την άνευ προηγουμένου ανάλγητη απάντηση του μεγαλύτερου ασφαλιστικού οργανισμού της χώρας, του ΙΚΑ, σε προ διετίας απεσταλμένες επιστολές της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Σωματείων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη (Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ.) για τη χορήγηση ορθωτικών μέσων που αποτρέπουν τους ακρωτηριασμούς.

Τόσο η Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ. όσο και η Ε.Σ.Α.μεΑ. επιδίδονται σε έναν πολύχρονο και επίμονο αγώνα να πείσουν όλες τις προηγούμενες ηγεσίες των Υπουργείων Εργασίας και Υγείας για τη χορήγηση των θεραπευτικών υποδημάτων διαβήτη, (τα οποία δεν χορηγούνται από το σύνολο των ασφαλιστικών ταμείων), αλλά και την ίδρυση ιατρείων διαβητικού ποδιού στα νοσοκομεία Αθήνας, Θεσσαλονίκης και Περιφέρειας, μέτρα που θα μπορούσαν να μειώσουν κατακόρυφα τους χιλιάδες ακρωτηριασμούς των ατόμων με σακχαρώδη διαβήτη. Κι όμως, τόσα χρόνια μετά, η Πολιτεία εξακολουθεί να κωφεύει και να γυρνά επιδεικτικά την πλάτη σε ένα ζήτημα που έχει μετατρέψει χιλιάδες άτομα με σακχαρώδη διαβήτη σε πολυανάπτυρα άτομα, που μετά τον ακρωτηριασμό χρίζουν χορήγησης τεχνητών μελών, αλλά και σχετικών αναπρικών συντάξεων, με αποτέλεσμα να αυξάνονται κατακόρυφα οι δαπάνες για τα ασφαλιστικά ταμεία που ψυχορραγούν. Περίτραν απόδειξη και η σταγόνα που ξεχείλισε πια το ποτήρι ήταν η επαίσχυντη απάντηση του ΙΚΑ, η οποία προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων στην κοινή γνώμη.

Κατόπιν της παρέμβασης της Ε.Σ.Α.μεΑ. και της Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ. και των διαστάσεων που έλαβε το θέμα, δρομολογούνται, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις των αρμόδιων Υπουργείων, οι διαδικασίες για την οριστική διευθέτηση του θέματος, με τη σύσταση Ειδικής Επιτροπής στην οποία θα συμμετέχει η Π.Ο.Σ.Σ.Α.Σ.ΔΙΑ. και Ειδικός Εμπειρογνώμονας.

Μήνυμα του αναπρικού κινήματος για την Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάπλεψη της Φτώχειας

Εν μέσω της οικονομικής κρίσης που βιώνει η χώρα μας το τελευταίο διάστημα, αλλά και πλόγω της ανακήρυξης του 2010 σε Ευρωπαϊκό Έτος για την Καταπολέμηση της Φτώχειας και του Αποκλεισμού, η φετινή 17η Οκτωβρίου - Παγκόσμια Ημέρα για την Εξάπλεψη της Φτώχειας - είχε ιδιαίτερα μεγάλη βαρύτητα.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία, 84 εκατομμύρια Ευρωπαίοι – δηλ. το 17% του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης – ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Τα πλόγια είναι περιττά για τα δεδομένα σε εθνικό επίπεδο. Και είναι εύκολο να κατανοήσει κανείς τη δυσμενή θέση στην οποία έχουν περιέλθει οι πλέον ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, που ήδη, πριν την είσοδό μας στη δίνη της κρίσης, ζούσαν καθημερινά υπό τη δαμόκλειο σπάθι της φτώχειας και της οικονομικής εξαθλίωσης.

Το εθνικό αναπρικό κίνημα, που από την πρώτη στιγμή της ανακήρυξης του «2010 - Ευρωπαϊκό Έτος Καταπολέμησης της Φτώχειας και του Αποκλεισμού», κατέθεσε σχετικές προτάσεις στον τότε Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κ. Α. Λοβέρδο, την Υποεπιτροπή της Βουλής για Θέματα Ατόμων με Αναπηρία, αλλά και στη Διαρκή Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων, απούθυνε για μια ακόμα φορά δραματική έκκληση στην Πολιτεία να αξιοποιήσει το Έτος στο μέγιστο βαθμό, δίνοντάς του την ανάλογη διάσταση.

Υπόμνημα της Ε.Σ.ΑμεΑ. για το σύνολο των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών αιτημάτων των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους

Τα οριζόντια και κάθετα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά αιτήματα του εθνικού αναπτυρικού κινήματος εξέθεσε η Ε.Σ.Α.μεΑ. με σχετικό Υπόμνημά της στην Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κ. Λ. Κατσέλη.

Βασικός στόχος του πλαισίου των αιτημάτων/προτάσεων της Συνομοσπονδίας είναι η άρση των διαφοροποιήσεων και ανισοτήτων που παρατηρούνται ως προς το είδος και το ύψος των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών παροχών υπό των ασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών παροχών από τα άτομα με αναπηρία. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος απαιτείται πρώτα και κύρια ο σχεδιασμός ενιαίου κανονισμού συνταξιοδοτικών και ασφαλιστικών παροχών από όλα τα ασφαλιστικά ταμεία της χώρας με τη συμμετοχή των εκπροσώπων της Ε.Σ.Α.μεΑ. και των Κεντρικών Ομοσπονδιών της.

Επιπλέον, η Συνομοσπονδία επεσήμανε ότι οι περικοπές που σημειώθηκαν στα επιδόματα εορτών, αδείας των συντάξεων αναπηρίας, καθώς και στο επίδομα που αντιστοιχεί στο εξωδιρυματικό επίδομα παραπληγίας αποτελούν αντισυνταγματικό, άδικο και αντικοινωνικό μέτρο για την πιο ευαθή κοινωνική ομάδα της χώρας. Η Συνομοσπονδία ζήτησε την άρση των περικοπών που υπέστησαν οι συντάξεις των ατόμων με αναπηρία και των γονέων τους και εν γένει των ατόμων που έχουν αποδεδειγμένα στη φροντίδα τους άτομα με βαριές και πολλαπλές αναπηρίες.

Επιτακτική η διασφάλιση της ατελούς διέλευσης των ατόμων με αναπηρία από τα διόδια του συνόλου των οδικών δικτύων της χώρας

Τον άμεσο καθορισμό συνάντησης με τους εκπρόσωπους της για το ζήτημα της ελεύθερης διέλευσης των ατόμων με αναπηρία από τα διόδια ζήτησε η Ε.Σ.Α.μεΑ. με επιστολή της στον Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, κ. Ρέππα στις 07.10.10.

Κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου, τόσο η Ε.Σ.Α.μεΑ. όσο και οι φορείς – μέλη της προέβησαν σε απλεπάληπτες έντονες παρεμβάσεις στην πολιτική προστασίας του Υπουργείου για την οριστική ρύθμιση του ζητήματος αυτού, που οδήγησαν τελικά στην έκδοση σχετικού Δελτίου Τύπου του Υπουργείου στις 26 Αυγούστου 2010, στο οποίο αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι : «Παράλληλα το Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων θα προωθήσει ρύθμιση για την οριστική επίλυση του προβλήματος». Επίσης, με το ανωτέρω δελτίο τύπου το Υπουργείο διαβεβαίωνε τα άτομα με αναπηρία ότι οι εταιρίες Έργων Παραχώρησης θα ανταποκριθούν στο αίτημα της Κυβέρνησης για την ελεύθερη διέλευση των ατόμων με αναπηρία από τα διόδια, υπενθυμίζοντας ότι δεν υπάρχει θεσμοθετημένη απαλλαγή των τελών διοδίων για τα αναπηρικά αυτοκίνητα.

Ωστόσο, από τότε έως και σήμερα, η πολιτική προστασίας του Υπουργείου δεν έχει προβεί σε καμία συγκεκριμένη ενέργεια για τη θεσμική επίλυση του ανωτέρω θέματος, παρ' όλο που παρουσιάζονται ακόμη κρούσματα άρνησης των εταιρειών να επιτρέψουν την ελεύθερη διέλευση των αναπηρικών αυτοκινήτων. Η Ε.Σ.ΑμεΑ και οι φορείς-μέλη έθεσαν εκ νέου αυτό το ζήτημα, για το οποίο το Υπουργείο είχε δεσμευθεί να προωθήσει ρύθμιση για την επίλυσή του.

Αίτημα προς την Υπουργού Εργασίας για στήριξη της προσπάθειας ανάδειξης της αναπηρίας ως προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής της επόμενης δεκαετίας

Επιστολή στην Υπ. Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κ. Λ. Κατσέλη απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στις 11.10.10 ζητώντας τη στήριξή της για την ανάδειξη της αναπηρίας σε βασική προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής της επόμενης δεκαετίας.

Τον ερχόμενο Νοέμβριο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόκειται να εκδώσει ανακοίνωση για τη νέα Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Αναπηρία, η οποία θα θέσει τις προτεραιότητες και θα ορίσει τις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν στον ευαίσθητο αυτό τομέα μέσα στην επόμενη δεκαετία. Ωστόσο, αυτή η ανακοίνωση δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε την ψήφο και τη στήριξη της ελληνικής Κυβέρνησης στο αίτημα του ευρωπαϊκού αναπηρικού κινήματος για μια απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πάνω στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Αναπηρία, η οποία μπορεί να διασφαλίσει ένα ισχυρό και αποτελεσματικό πλαίσιο για την προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στην Ευρώπη.

Από 1ης Οκτωβρίου έως 15 Δεκεμβρίου 2010 οι αιτήσεις για την ένταξη στο Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο (Κ.Ο.Τ.) της ΔΕΗ

Από 1η Οκτωβρίου ξεκίνησε η υποβολή των αιτήσεων για την ένταξη στο Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο της ΔΕΗ. Στις κατηγορίες των δικαιούχων συμπεριλαμβάνονται και τα άτομα με αναπηρία με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, και τα άτομα που έχουν προστευόμενα μέλη με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω με οικογενειακό εισόδημα μικρότερο του ατομικού αφορολόγητου ορίου. Το Κ.Ο.Τ. που λαμβάνεται αντιστοιχεί σε έκπτωση 20% επί του σημερινού τιμολογίου. Το όριο κατανάλωσης για αυτή την κατηγορία είναι 1200kwh. Σε περίπτωση που ξεπεραστεί αυτό το όριο τότε δεν εφαρμόζονται οι ανωτέρω εκπτώσεις.

Η υποβολή της αίτησης γίνεται ηλεκτρονικά μέσω της ιστοσελίδας της ΔΕΗ www.dei.gr είτε τηλεφωνικά στο 210 9298000. Από 18-10-2010 η αίτηση μπορεί να υποβληθεί και στα ΚΕΠ της χώρας.

Περισσότερες πληροφορίες για το Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο μπορείτε να πάθετε:

- Στο τηλεφωνικό κέντρο 210 – 9797400 του ΥΠΕΚΑ
- Στο τηλεφωνικό κέντρο 210 – 9298000 της ΔΕΗ Α.Ε.
- Στα καταστήματα των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας
- Στα ΚΕΠ μετά τις 18/10/2010
- Στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΚΑ <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=575>
- Στην ιστοσελίδα της ΔΕΗ www.dei.gr

Προτάσεις επί του Σχεδίου Νόμου "Αναγέννηση της Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες συναφείς διατάξεις για τον έμπειχο της αγοράς εργασίας και της ασφάλισης"

Τις προτάσεις της επί του Σχεδίου Νόμου «Αναγέννηση της Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες συναφείς διατάξεις για τον έμπειχο της αγοράς εργασίας και της ασφάλισης», απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στην Υπουργό Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης κα. Λ. Κατσέλη στις 07.10.10, ζητώντας να ενσωματωθούν στο εν πλόγω Σχέδιο Νόμου.

Όπως τονίστηκε στην επιστολή, το εν πλόγω Σχέδιο

Νόμου αποτελεί μια ιδιαίτερα σημαντική ευκαιρία προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα πάγια και διαχρονικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι με αναπηρία, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα, τα οποία κατ' επανάληψη το εθνικό αναπηρικό κίνημα έχει θέσει υπόψη της

Πολιτείας, δίχως όμως ανταπόκριση.

Ο Πρόεδρος του EDF και της Ε.Σ.Α.μεΑ. στη συνεδρίαση της Διακομματικής Ομάδας του Ευρωκοινοβουλίου για την Αναπηρία: Βρυξέλλες, 28 Σεπτεμβρίου 2010

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF) και της Ε.Σ.Α.μεΑ. κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης μετέβη στις Βρυξέλλες προκειμένου να συμμετάσχει στη συνεδρίαση της Βελγικής Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Διακομματικής Ομάδας του Ευρωκοινοβουλίου για την Αναπηρία για τη συμπερίληψη και ενσωμάτωση της Διεθνούς Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στις ευρωπαϊκές πολιτικές.

Η συνδιάσκεψη είχε στόχο την ανάπτυξη ενός εποικοδομητικού διαπλόγου για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση της Διεθνούς Σύμβασης, ώστε η ευρωπαϊκή νομοθεσία να διαμορφωθεί ανάλογα και να προστατεύει τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Παράλληλα, ο κ. Βαρδακαστάνης είχε συνάντηση με τον Πρόεδρο κ. Adam Kosa και τα μέλη της Διακομματικής Ομάδας, κατά την οποία συζητήθηκαν οι μελλοντικές δράσεις για τη διάχυση των αιτημάτων του πανευρωπαϊκού αναπηρικού κινήματος, καθώς και οι προτεραιότητες της Επιτροπής μέχρι το τέλος του έτους.

Τέλος, στις 29 Σεπτεμβρίου 2010 ο κ. Βαρδακαστάνης συμμετείχε στην επεισοδιακή κινητοποίηση που πραγματοποίησαν φορείς της κοινωνίας των πολιτών, κόμματα και πολίτες στο σταθμό Gare du Midi στις Βρυξέλλες με κατεύθυνση την πλατεία Schuman, προκειμένου να πουν ένα νηπρό «Οχι» στη λιτότητα.

Επιπλέον υποτροφίες για άτομα με αναπηρία που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα ERASMUS
Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία ενημερώνει ότι σύμφωνα με το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (IKY), εφόσον επιλεγούν, ένας φοιτητής με αναπηρία για περίοδο σπουδών ERASMUS ή περίοδο πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό, ή καθηγητής ή υπάλληλος του Ιδρύματος με αναπηρία για μετακίνηση στο εξωτερικό μέσω του προγράμματος Erasmus και εφόσον κατά τα ποιπά πληρούνται οι προϋποθέσεις και οι όροι συμμετοχής στο πρόγραμμα (όπως αυτοί ορίζονται από το Ίδρυμα στο οποίο φοιτά ή εργάζεται ο ενδιαφερόμενος), χορηγείται (μετά τη συμπλήρωση των απαραίτητων εγγράφων, όπως για όλους τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα) αυξημένο ποσό υποτροφίας σε σχέση με τους υπόλοιπους εξερχόμενους.

Οι αιτήσεις υποβάλλονται μέσω των Ιδρυμάτων στις ημερομηνίες που καθορίζονται από τις Γραμματείες τους και δεν γίνονται δεκτές μεμονωμένες αιτήσεις ενδιαφερομένων.

Πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του IKY ή στα γραφεία του Διονυσίου Αρεοπαγίτου και Μακρή 1, Αθήνα, τηλ.: 210 3726388 και e-mail erasmus@iky.gr

Ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. στην 3η Νοσηλευτική Ημερίδα με θέμα «ΑμεΑ – Οι Αγνοούμενοι της Διπλανής Πόρτας»

Ο Πρόεδρος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης μετέβη στη Λευκάδα προκειμένου να μιλήσει στην 3η Νοσηλευτική Ημερίδα με θέμα «ΑμεΑ – Οι Αγνοούμενοι της Διπλανής Πόρτας».

Η Ημερίδα, που συνδιοργάνωσαν η Νοσηλευτική Υπηρεσία Γ.Ν. Λευκάδας και η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και της 6ης Υ.Π.Ε., έλαβε χώρα στις 25.09.10. Κατά τις εργασίες της συζητήθηκαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στην πρόσβαση και αξιοποίηση των υπηρεσιών υγείας από το μεγάλο έλλειμμα ιατρικού και εξειδικευμένου παραϊατρικού προσωπικού, η ανάγκη δημιουργίας εξειδικευμένων μονάδων για διάφορες κατηγορίες αναπηρίας και τα πάγια αιτήματα των ατόμων με αναπηρία αναφορικά με το Εθνικό Σύστημα Υγείας.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. και σύσσωμο το εθνικό αναπηρικό κίνημα στο πλευρό των παραπληγικών

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. και σύσσωμο το εθνικό αναπηρικό κίνημα στήριξαν με όλες τους τις δυνάμεις τη δυναμική κινητοποίηση που πραγματοποίησε ο Πανελλήνιος Σύλλογος Παραπληγικών στις 30 Σεπτεμβρίου 2010 έξω από το Υπουργείο Οικονομικών, με κεντρικό το δίκαιο αίτημα της επίλυσης των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, που πλήττονται βάναυσα από τα οικονομικά μέτρα της κυβέρνησης στο όνομα της οικονομικής κρίσης.

Στην κινητοποίηση έδωσε δυναμικό «παρών» αντιπροσωπεία της Ε.Σ.Α.μεΑ. αποτελούμενη από τον Πρόεδρό της κ. Ι. Βαρδακαστάνη, τον Α' Αντιπρόεδρο κ. Κλεισιώτη, τον επίτιμο Γενικό Γραμματέα κ. Πανανό, τον Αναπληρωτή Οργανωτικό Γραμματέα κ. Λυμβαίο και άλλα μέλη του Γενικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Γραμματείας της, καθώς και εκπρόσωποι από τους φορείς – μέλη της Συνομοσπονδίας, όπως η Πανελλήνια Ομοσπονδία Γονέων Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία, η Πανελλήνια Ομοσπονδία Σωματείων Συλλόγων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη, η Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών, Εθνική Ομοσπονδία Κινητικά Αναπήρων κτλ.

Τελικώς, επιτεύχθηκε συνάντηση με τον Πρόεδρο της Βουλής κ. Φ. Πετσάληνικο, στον οποίο τέθηκαν τα σημαντικά προβλήματα των ατόμων με αναπηρία στη χώρα, ενώ στη συνέχεια, αντιπροσωπεία του Πανελλήνιου Συλλόγου Παραπληγικών, στην οποία επίσης μετείχαν ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ και ο Πρόεδρος της ΕΟΚΑ, έγινε δεκτή από τον Υπουργό Οικονομικών κ. Γ. Παπακωνσταντίνου, ο οποίος δεσμεύτηκε για α) την άμεση κατάργηση της απόφασης με την οποία περικόπτονται τα δώρα Χριστουγέννων, Πάσχα και το επίδομα αδείας από το εξωιδρυματικό επίδομα παραπληγίας – τετραπληγίας και β) τον καθορισμό άμεσης συνάντησης με τον Γενικό Γραμματέα Δημοσιονομικής Ποιλιτικής κ. Πεντάζο Ηλία, προκειμένου να συζητηθεί η αύξηση του εξωιδρυματικού επιδόματος και άλλα θέματα.

Συνάντηση αντιπροσωπείας της Ε.Σ.Α.μεΑ. με τον πρέσβη της Ινδονησίας στην Ελλάδα
 Συνάντηση με τον πρέσβη της Ινδονησίας στην Ελλάδα κ. Αχμάντ Ρούσντι και τον Πρόεδρο της Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία Ινδονησίας κ. Σισουάντι, πραγματοποίησε αντιπροσωπεία της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία αποτελούμενη από τον Α' Αντιπρόεδρο κ. Θ. Κλεισιώτη, τον Γενικό Γραμματέα κ. Χ. Νάστα, τον Ταμία κ. Γαργάλη και τον Αναπληρωτή Οργανωτικό Γραμματέα κ. Λυμβαίο, στα κεντρικά γραφεία της Ε.Σ.Α.μεΑ. στην Ηλιούπολη. Κατά τη συνάντηση, οι δύο πλευρές αντάλλαξαν απόψεις και εμπειρία για όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους στις δύο χώρες, καθώς και τις προκλήσεις του μέλλοντος, όσον αφορά στην επίμετρη τους.

Προτάσεις για το Σχέδιο Νόμου "Αναδιάρθρωση, εξυγίανση και ανάπτυξη του ομίλου ΟΣΕ και της ΤΡΑΙΝΟΣΕ και άλλες διατάξεις για το σιδηροδρομικό τομέα"

Επιστολή στον Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων κ. Δ. Ρέππα απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στις 21.09.10, προκειμένου να διατυπώσει τις προτάσεις της για το Σχέδιο Νόμου "Αναδιάρθρωση, εξυγίανση και ανάπτυξη του ομίλου ΟΣΕ και της ΤΡΑΙΝΟΣΕ και άλλες διατάξεις για το σιδηροδρομικό τομέα".

Όπως τόνισε η Συνομοσπονδία, ο Σιδηρόδρομος αποτελεί ένα από τα ασφαλέστερα μέσα μαζικής μεταφοράς, το οποίο από τη γέννησή του χρησιμοποιείται ευρύτατα από τις χαμηλά εισοδηματικά τάξεις του πληθυσμού. Η πολιτεία, υπό αυτό το πρίσμα και στο πλαίσιο της λήψης μέτρων για την εισοδηματική ενίσχυση των ατόμων με αναπηρία, εφάρμοζε επί σειρά ετών την ευνοϊκή ρύθμιση της έκπτωσης σε ποσοστό 50% στα εισιτήρια εσωτερικών διαδρομών του Ο.Σ.Ε. για τα άτομα με αναπηρία. Με τη νέα Κ.Υ.Α. που αφορά στις ρυθμίσεις των δεκτίων μετακίνησης των

Προτάσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ. εν όψει του Κρατικού Προϋπολογισμού 2011
 Επιστολή στον Υπουργό Οικονομικών κ. Γ. Παπακωνσταντίνου απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στις 20.09.10 ενόψει της κατάρτισης του Κρατικού Προϋπολογισμού του έτους 2011 με την οποία δόθηκε η ευκαιρία για έκτακτα μέτρα οικονομικής στήριξης στην ομάδα των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, η οποία έχει ήδη διαβεί το κατώφλι της φτώχειας.

Η Συνομοσπονδία τόνισε ότι παρ' όλο που διεθνείς στατιστικές και ευρωπαϊκές μελέτες κατατάσσουν τα άτομα με αναπηρία στις πιο χαμηλά εισοδηματικές τάξεις, την περίοδο αυτή βρέθηκαν στη μέγγενη σκληρών και άδικων περιοπών σε αμοιβές, συντάξεις επιδόματα κατ' επιταγή του "Μνημονίου", στο οποίο θα πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει ρητή αναφορά για τη λήψη έκτακτων μέτρων στήριξης των ευπαθών ομάδων. Στο πλαίσιο αυτό η Συνομοσπονδία zήτησε τον καθορισμό συνάντησης με τον Υπουργό, για την οποία είχε δεσμευθεί στην Παράσταση - Διαμαρτυρίας της Ε.Σ.Α.μεΑ. και των Φορέων-Μελών της στις 23 Ιουνίου 2010.

ΑμεΑ του έτους 2010 το ανωτέρω ευνοϊκό μέτρο διεκόπη ξαφνικά - χωρίς καμία προειδοποίηση - για τα άτομα με αναπηρία.

Η διακοπή του ανωτέρω μέτρου αποτελεί πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση στα άτομα με αναπηρία. Γ' αυτό και η Συνομοσπονδία zήτησε την επαναφορά του μέσω συντονισμένων ενεργειών του Υπουργείου με τα συναρμόδια Υπουργεία.

Σημειώνεται ότι σχετική επιστολή για το zήτημα της θεσμικής προστασίας της έκπτωσης είχε στείλει η Συνομοσπονδία και στον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Α. Λοβέρδο στις 16.09.10 με αφορμή τη διευκρινιστική εγκύκλιο (αρ. πρωτ. α/Φ.11/Γ.Π.οικ.109583/6.9.2010) της Κ.Υ.Α. των Υπουργείων Οικονομικών & Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΦΕΚ 560/30.04.2010).

Απαράδεκτη η καθυστέρηση της έκδοσης των πινάκων μοριοδότησης θέσεων εργασίας της Προκήρυξης του ν. 2643/98 που εκκρεμεί από το 2008!

Το ζήτημα της απαράδεκτης καθυστέρησης της ολοκλήρωσης των εργασιών για την έκδοση της μοριοδότησης των αιτήσεων της Προκήρυξης των θέσεων εργασίας του ιδιωτικού & ευρύτερου δημοσίου τομέα του ν. 2643/98, του έτους 2008, επανέφερε η Ε.Σ.Α.μεΑ. με σχετικό έγγραφό της στην Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κα Λ. Κατσέλη.

Σύμφωνα με το ν. 2643/98 οι θέσεις εργασίας των άρθρων 2 (ιδιωτικός και ευρύτερος δημόσιος τομέας) & 3 (δημόσιος τομέας) προκηρύσσονται κάθε χρόνο. Οι προκηρύξεις όμως των θέσεων δεν εκδίδονται σε ετήσια βάση, γεγονός που συνιστά κατάφωρη παραβίαση των συνταγματικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

Αρκεί κανείς να σκεφτεί ότι Προκήρυξη θέσεων του ιδιωτικού & ευρύτερου δημοσίου τομέα του ν. 2643/98 είχε να εκδοθεί από το έτος 2002, με αποτέλεσμα, από τότε έως και σήμερα, να έχουν χαθεί χιλιάδες θέσεις εργασίας για τα ατόμα με αναπηρία και τις οικογένειές τους!

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. απαίτησε, να δοθεί λύση ενεργοποιώντας όλες τις δυνατότητες που παρέχονται συνδυαστικά από το Σ.Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Α. Ο.Α.Ε.Δ. και άλλης αρχές.

Ανάληψη ενεργειών με σόχο τη διάχυση της διάστασης της αναπηρίας στην Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση Α.Ε. (ΕΡΤ Α.Ε.)
Επιστολή στον Αναπληρωτή Υπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού κ. Τ. Χυτήρη απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στις 20.09.10, προκειμένου να του καταθέσει μια σειρά από μέτρα για τη διάχυση της διάστασης της αναπηρίας στην ΕΡΤ Α.Ε. και την προώθηση αλλαγών όσο αφορά στη βελτίωση της προσβασιμότητας της ΕΡΤ στα άτομα με αναπηρία, τη βελτίωση της εικόνας των ατόμων με αναπηρία που παρουσιάζει και την αύξηση της κάλυψης θεμάτων για την ανα-

Όπως τονίστηκε στην επιστολή, ο ρόλος της δημόσιας ελληνικής τηλεόρασης είναι κομβικός και αναντικατάστατος και πρέπει να διασφαλίσει συνθήκες καθολικής πρόσβασης σε όλα τα κανάλια της, έτσι ώστε να πλειονύχτησε ως προωθητική δύναμη για την οικοδόμηση ενός τηλεοπτικού τοπίου στη χώρα, το οποίο να σέβεται τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Ο Πρόεδρος του Φόρουμ και της Ε.Σ.Α.μεΑ. στη συνεδρίαση για το Άρθρο 11 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF) και της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης με την ιδιότητα ως αντιπρόεδρος της Διεύθυνσης Συμμαχίας για την Αναπηρία (IDA) συμπροέδρευσε από κοινού με τον Πρέσβη της Ν. Ζηλανδίας στα Ηνωμένα Έθνη κ. Jim McLay στην τρίτη συνεδρίαση των κρατών - μερών των Ηνωμένων Εθνών που έχουν υπογράψει και επικυρώσει τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, για το Άρθρο 11 της Σύμβασης, η οποία έλαβε χώρα στη Νέα Υόρκη στις 2 Σεπτεμβρίου 2010.

Κατά την ομιλία του προς τους συνέδρους, ο κ. Βαρδακαστάνης εξέθεσε αναλυτικά τα επιπρόσθετα προβλήματα που δημιουργούν καταστάσεις κινδύνου και εκτάκτων ανθρωπιστικών αναγκών στα άτομα με αναπηρία, μια από τις πλέον ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, αποδυναμώνοντας στη στήριξη προς αυτά. Στο πλαίσιο αυτό, ο κ. Βαρδακαστάνης υπογράμμισε με έμφαση την αγκυρασία της Σύμβασης και τη λάβοντας αποτελεσματικά μέτρα, τόσο σε εθνικό, όσο και διεθνές επίπεδο, για την προστασία των ατόμων με αναπηρία κατά προτεραιότητα σε τέτοιες έκτακτες καταστάσεις και συνθήκες τα κράτη – μέλη να συνεργαστούν και να αλληλοϋποστηρίχτούν σε τέτοιες δυσάρεστες συνθήκες.

Διαβούλευση επί του Σχεδίου Νόμου για τη "Χορήγηση ενισχύσεων σε ιδιωτικές επενδύσεις για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και την περιφερειακή σύγκλιση και άλλες διατάξεις"

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατέθεσε στις 23.08.10 στην Υπουργό Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας και Λ. Κατσέλη τις απώνεις - πράξεις της για τον νέο Αναπτυξιακό Νόμο στο πλαίσιο της σχετικής δημόσιας διαβούλευσης.

Όπως επεσήμανε η Συνομοσπονδία, στόχος είναι ο νέος Αναπτυξιακός Νόμος να λειτουργήσει ως εργαλείο και για την ισότιμη ένταξη των πολιτών με αναπηρία στη βάση των νέων ευρωπαϊκών προσεγγίσεων και πολιτικών για την αναπηρία, όπως αυτές διατύπωθηκαν στον Κανονισμό (ΕΚ) 1083/2006, άρθρο 16. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. θεωρεί ότι ο νέος Αναπτυξιακός Νόμος μπορεί να αποτελέσει πραγματικά εθνική ευκαιρία η οποία, από κοινού με το ΕΣΠΑ 2007 – 2013, θα σηματοδοτήσει μια νέα εποχή, δίχως διακρίσεις, για την πληθυσμιακή ομάδα των ατόμων με αναπηρία. Θα συνδράμει στον επανακαθορισμό του ρόλου των πολιτών με αναπηρία, αίροντας τα εμπόδια που μέχρι σήμερα tous απέκλειειν από μια σειρά κοινωνικο-οικονομικές δραστηριότητες και στην ισότιμη αντιμετώπισή tous με κάθε άλλο πολίτη, ενώ ταυτόχρονα θα συντελέσει στην εθνική οικονομική ανάπτυξη διασφαλίζοντας τη συμμετοχή σε αυτή μιας μεγάλης μερίδας καταναλωτών, αποκλεισμένων μέχρι σήμερα.

**Προτάσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ. για το ν/σ «Ανάπτυξη της δια
βίου μάθησης και ποικίλες διατάξεις»**

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης του σχεδίου νόμου «Ανάπτυξη της δια βίου μάθησης και λοιπές διατάξεις», η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατέθεσε τις παρατηρήσεις / προτάσεις της στις 30.09.10 προκειμένου να διασφαλιστεί η διάχυση της διάστασης της αναπτηρίας σε όλα τα προγράμματα δια βίου μάθησης που απευθύνονται στον γενικό πληθυσμό (mainstreaming), αλλά και η ειδική μέριμνα στη σχέση δια βίου μάθησης και αναπτηρίας με την υλοποίηση στοχευμένων προγραμμάτων.

Επιπλέον, η Συνομοσπονδία με επιστολή στην Υπουργό Παιδείας κα. Α. Διαμαντοπούλου την ίδια ημέρα, απόνισε ότι πρέπει να διασφαλίσει στους μαθητές με αναπηρία και στις οικογένειές τους ότι θα βρεθούν στα σχολεία τους την ίδια ημέρα με όλους τους μαθητές της χώρας και θα παρακολουθήσουν τα μαθήματά τους χωρίς προβλήματα όλη τη σχολική χρονιά 2010-2011.

Με αφορμή τα γνωστά προβλήματα που δημιουργού-
νται στις μετακινήσεις των μαθητών με αναπορία από
και προς τα σχολεία τους όχι μόνο κατά την έναρξη
κάθε σχολικού έτους αλλά και ενδιάμεσα της σχολικής
περιόδου, η Ε.Σ.Α.μεΑ. κατέθεσε συγκεκριμένη πρότα-
ση προς τη Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσε-
ων για τη συμπερίληψη ανάλογης διάταξης με αυτήν
που είχε προβλεφθεί στο ν. 3794/2009 στο υπό συζή-
τηση νομοσχέδιο της „Δια Βίου Μάθησης“.

**Αίτημα ρρήσης δέσμευσης του Υπ.
Υγείας για οικονομική και πολιτική
στήριξη μακράς πνοής της Σχολής**

Τυφλών Β.Ε. Ο ΗΛΙΟΣ

τον Υφυπουργό Υγείας

και Κοινωνικής Αθλητικής κ.
Μιχάδη Τιμοσίδης απέστειλε

Μικροπί Πρόσωπη απεστέλλει Η Ε.Σ.Α.μεΑ. στις 13.09.10 προκειμένου να θέσει υπόψη του τις Θέσεις του κινήματος των τυφλών και γενικότερα του κινήματος των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, για την κατάσταση που επικρατεί στη Σχολή Τυφλών Β.Ε. «Ο ΗΛΙΟΣ».

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου για μια ακόμα φορά και επεσήμανε ότι απαιτείται εδώ και τώρα, δράση συγκεκριμένη, δράση αποτελεσματική, δράση πρωθυπική καθώντας την κυβέρνηση ως οφείλει, να λάβει μέτρα.

Τέλος, αναγνωρίζοντας το δίκαιο των εργαζομένων στη σχολή, στους οποίους πάντοτε εξέφραζε αηδηλεγγύη στα αιτήματά τους, κάθιεσε την ηγεσία του Υπουργείου για την άμεση εξεύρεση λύσης, ώστε να λήξει η επίσχεση εργασίας και να αποδοθούν τα δεδουλευμένα στους εργαζόμενους.

Διαβούλευση επί του Σχεδίου Νόμου για
την "Επιτάχυνση Μεγάλων Έργων"
τις προτάσεις της κατέθεσε η Ε.Σ.Α.μεΑ. με
επιστολή της στον Υπουργό Επικρατείας
παρά των Πρωθυπουργώ κ. Χ. Παμπούκη
τις 27.08.10, στο πλαίσιο της διαβούλευ-
σης για το Σχέδιο Νόμου για την "Επιτά-
χυνση Μεγάλων Έργων".

Οπως τονίστηκε, βασικός στόχος της Ε.Σ.Α.μΕΑ. και του εθνικού αναπρικού κινήματος είναι αφενός η προώθηση μέτρων που θα οδηγήσουν στην άρση των πάσης φύσεως εμποδίων που οδηγούν τα άτομα με αναπηρία στον αποκλεισμό και αφετέρου η διασφάλιση της ισότιμης συμ- μετοχής τους στα οικονομικο-κοινωνικά δρώμενα. Υπό αυτά τα δεδομένα πρότεινε συγκεκριμένες και στοχευμένες τροπο- ποιήσεις προς αυτή την κατεύθυνση.

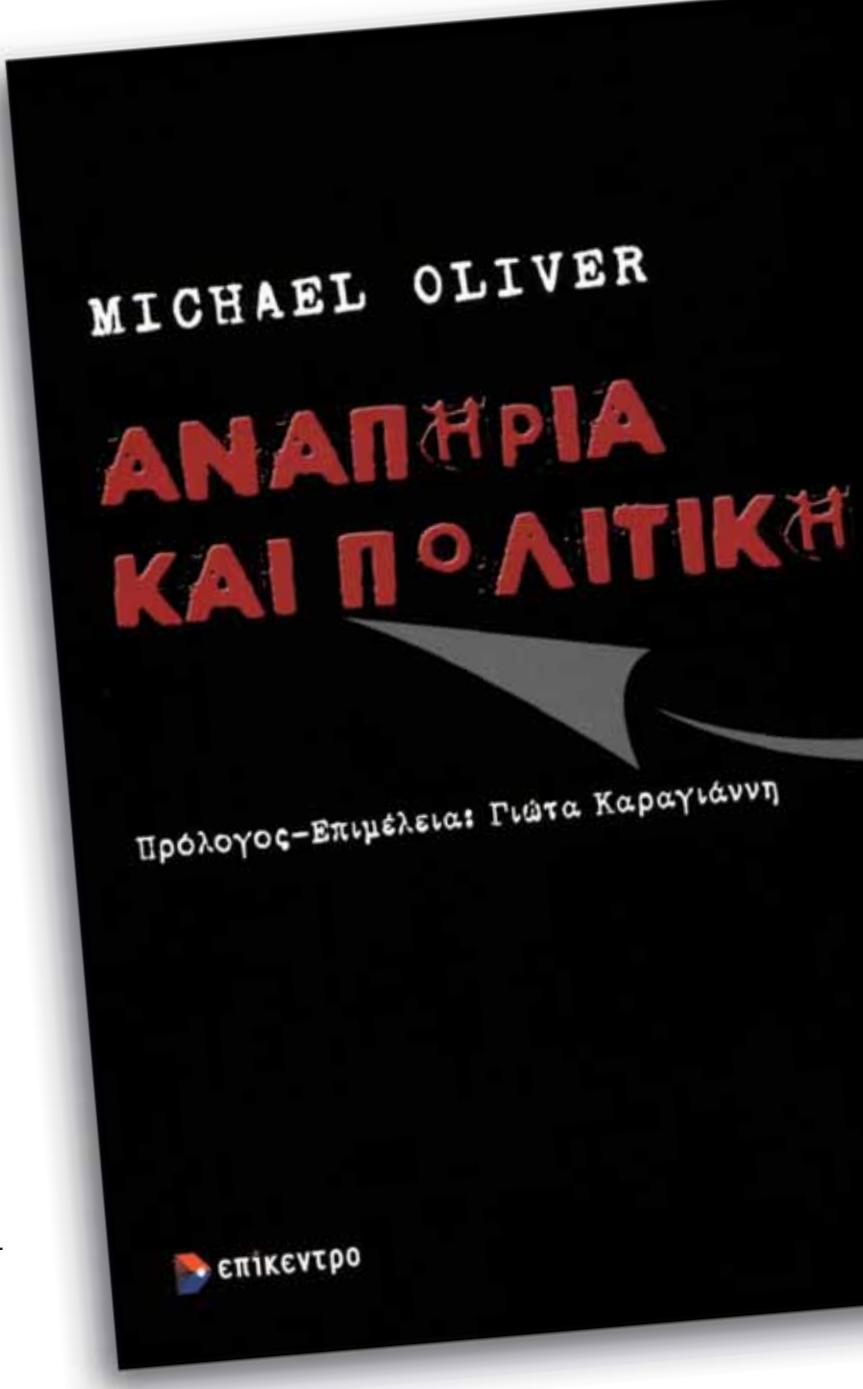
MICHAEL OLIVER ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Πρόλογος – Επιμέλεια: Γιώτα Καραγιάννη

Εκδόσεις: επίκεντρο

Το συγκεκριμένο βιβλίο, από έναν συγγραφέα που είναι ο ίδιος ανάπτυρος, μελετά την εξατομικευμένη και ιατρικοποιημένη οπτική της αναπηρίας και περιγράφει τον τρόπο που αυτή παράγεται κοινωνικά. Προσκαλεί σε μια καινούρια θεώρηση των ριζικά της αναπηρίας, αναθίνει τις δυνατότητες για την επίτευξη πολιτικής αλλαγής στη σύγχρονη εποχή του ύστερου καπιταλισμού και τη σπουδιαότητα της εμφάνισης του κινήματος της αναπηρίας ως μέρους αυτής της διαδικασίας αλλαγής. Είναι ουσιαστικό ανάγνωσμα για όποιον επιθυμεί να κατανοήσει την αληθινή φύση της αναπηρίας.

Ο Michael Oliver, υπήρξε πρωτεργάτης της δημιουργίας των Σπουδών περί Αναπηρίας στην Αγγλία. Δούλεψε ως καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Greenwich από όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Ήταν εκδότης του Επιστημονικού περιοδικού Disability and Society, παραμένει μέλος των εκδοτικών επιτροπών των επιστημονικών περιοδικών, Australian Disability Review & του International Journal of Inclusive Education. Τα βιβλία του αποτέλεσαν βασικά εγχειρίδια διδασκαλίας στην Τριτοβάθμια, για θέματα της Αναπηρίας. Είναι πρόεδρος της ερευνητικής συμβουλευτικής του Βρετανικού Συμβουλίου Αναπήρων.

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα
Τηλ. 210 - 9949837 • Fax: 210 - 5238967
e-mail: esaea@otenet.gr • <http://www.esaea.gr>